

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI
ANABİLİM DALI

MESLEKİ ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA
ÖĞRENCİLERİN MESLEK DERSİ ÖĞRETMENLERİNDEN
BEKLENEN SINIF (ATÖLYE) YÖNETİM
DAVRANIŞLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdurrahman DİRLİK

Lefkoşa

OCAK, 2015

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI
ANABİLİM DALI

MESLEKİ ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA
ÖĞRENCİLERİN MESLEK DERSİ ÖĞRETMENLERİNDEN
BEKLENEN SINIF (ATÖLYE) YÖNETİM
DAVRANIŞLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdurrahman DİRLİK

Danışman: Doç. Dr. Gökmen DAĞLI

Lefkoşa

OCAK, 2015

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

“Mesleki Orta Öğretim Kurumlarında Öğrencilerin Meslek Dersi Öğretmenlerinden Beklenen Sınıf (Atölye) Yönetim Davranışları” İsimli Abdurrahman DİRLİK’e ait bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi Denetimi Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Doç. Dr. Zehra Altınay GAZİ

Üye: Doç. Dr. Ahmet GÜNEYLİ

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Gökmen DAĞLI

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

ÖNSÖZ

Mesleki ve teknik eğitim, bir ülkenin ekonomik sistemi için gerekli olan nitelikli iş gücünü üreten bir eğitim türüdür. Bu eğitim türü özelliği ve gereği, genel eğitimden daha pahalıya mal olmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitime ayrılan kaynakların verimli bir şekilde kullanıldıklarını göstergesi olarak bu okullardan mezun olan öğrencilerin istihdamları gösterilebilir. Öğrencilerin istihdam düzeyleri de yetiştirilme kaliteleriyle doğrudan ilgilidir.

Eğitim ve öğretim sistemimizin en temel sorunu kalitedir. Kaliteli eğitimin sağlanmasında ise en temel görev eğitim öğretimin merkezi konumunda olan öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenler öğrenciler arasında ki informal ve formal ilişkilerden dolayı çatışmaları yaşanmaktadır. Bu çatışmalar, hedeflerde sapmalara ve eğitimin kalitesine etki etmektedir.

Eğitim öğretim de sınıf içi öğretmen öğrenci çatışmalarını asgariye indirmek ve eğitimin kalitesini artırmak için etkili bir sınıf yönetimi gerekmektedir. Etkili bir sınıf yönetimin de ise temel öge öğretmendir. Bunun için sınıf yöneticisi ve lider konumunda olan öğretmenin gelişen dünyaya paralel, kendiyile yüzleşebilen ve öğrenci beklentilerine karşılık verebilecek davranış ve iletişim göstermesi eğitim öğretimin kalitesi için önem göstermektedir.

Öğretmenler, öğrencilerde kalıcı davranış değişikliği kazandırabilmek onları eğitebilmek için, etkili iletişim basmaklarını kullanarak öğrenci beklentilerini dikkate alıp sabırla dinlemelidirler. Sınıf yönetimin kalitesi, okul yönetimin kalitesine, okul yönetimin kalitesi eğitim yönetimin kalitesine doğrudan etkilidir.

Bu araştırma Mesleki ve teknik orta eğitim kurumlarında okuyan öğrencilerin sınıf (Atölye) yönetiminde meslek dersi öğretmenlerinden bekledikleri davranışlar ile gözledikleri davranışların ortaya çıkarmak için yapılmıştır.

Bu araştırma mesleki ve teknik orta öğretimlerde öğretmenlik yapan öğretmenlerin sınıf atölye yönetiminin kalitesini arttırmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın yürütülmesinde desteği ve tecrübesini bana her zaman aktaran değerli danışman hocam Doç. Dr. Gökmen DAĞLI beye ve sevgili öğrencilerime teşekkür ederim.

ÖZET

MESLEKİ ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENCİLERİN MESLEK DERSİ ÖĞRETMENLERİNDEN BEKLENEN SINIF (ATÖLYE) YÖNETİM DAVRANIŞLARI

Abdurrahman DİRLİK

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gökmen DAĞLI

Ocak 2015

Bu çalışmada, Ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerinden bekledikleri ve gözledikleri sınıf yönetim davranışları yaklaşımlarının incelenmesidir. Araştırmanın örneklemi, Giresun ili Piraziz ilçe merkezinde bulunan mesleki ve teknik orta öğretimde okuyan öğrenciler arasından tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 200 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmada, veri toplama aracı olarak kapsam ve geçerliği konu uzmanlarınca Nural E, (2006). "Ortaöğretim Kurumlarında Öğrencilerin Meslek Dersi Öğretmenlerinden Bekledikleri ve Gözledikleri Sınıf Yönetim Davranışları" K.T.Ü.Eğitim Bilim Bölümü, Trabzon. Tarafından geliştirilen veri toplama aracından yararlanılarak amaca uygun yapılandırılmış ankettir.

Ayrıca uygulama esnasında açıklama ve demografik bilgileri toplamak amacıyla hazırlanmış bilgi toplama formu da kullanılacaktır. Anket, öğrencilerin öğretmenlerinden davranış beklentilerinin yer aldığı yirmi durum cümlesi her duruma dört davranış cümlesi ve her davranış cümlesinin karşısında beklentilerin sıklık dereceleri yer almaktadır. Bu araştırmanın verileri WINDOWS/SPSS 10,0 paket programı ile analiz edilerek elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzde değerleri t testi tekniğinde yararlanılmıştır.

Sınıflar dört duvardan ibaret tahtası ve masası bulunan geliş güzel bir mekânlar değil, farklı değişkenlerin bir arada olduğu özel mekânlardır. Sınıf yönetimi, öğrenci davranışlarını yönetme sınıfta istene davranışları çoğaltmak yoluyla istenmeyeni azaltma, öğrencilerle olan ilişkileri, güdüleme, disiplin, ödül ve ceza gibi Pekiştiricilerle yönetildiği uzmanlık ve liderlik becerisi gerektiren

etkinlikler bütünüdür. Bütün bu farklılıkların yönetilmesi ve etkili bir şekilde kullanılması ise iyi bir sınıf yönetim becerisiyle mümkündür.

Sınıf yönetimi, kaynakları örgütleme, çevreyi etkili bir biçimde düzenleme, öğrenci gelişimini gözleme, ortaya çıkabilecek öğrenci sorunlarını önceden tahmin edebilme gibi unsurları içeren sınıftaki hayatın bir orkestra gibi yönetilmesidir. Sınıf yönetimi bir öğretim sistemi olmayıp, modern sınıfın kaçınılmaz çeşitliliğini, karmaşıklığını eşgüdümleşen sistematik bir yöntemdir.

Bir yöntem olarak sınıf yönetiminin çeşitli dinamiklerin etkileştiği sınıf ortamında öğretmenlerin yönetim becerileri üzerinde odaklaştığı söylenebilir. Öğretmenin yönetim becerileri sınıf içi kadar; aile, okul çevresi, toplum ve okul kültürü gibi diğer sistem öğelerini kapsayan geniş bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sınıf yönetiminin değişkenlerini öğretmen, öğrenci, okul programı, eğitim ortamı, eğitim yönetimi, aile ve çevre olarak sıralayabiliriz. Ancak bu değişkenler içerisinde en stratejik olanı öğretmenlerdir. Çünkü eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden öğretmen sorumludur.

Anket sonuçlarına göre, anket uygulanan kız ve erkek öğrenciler, sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerinde gözlemledikleri davranış ile bekledikleri davranış arasında anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcı erkek ve kız öğrenciler arasında da öğretmenlerinde gözlemledikleri davranış ile bekledikleri davranış arasında anlamlı farkların olduğu görülmüştür. Sınıf yönetiminde öğrenci beklentilerini öğretmenlerin karşılama düzeylerinin düşük olduğu ve beklentileri karşılama konusunda yetersiz oldukları da görülmüştür.

Yapılan araştırma sonucunda, eğitim, öğretim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenlerin, sınıf yönetimi ve eğitim öğretimin kalitesini artırılmasına yönelik yüksek lisan eğitimin cazip hale getirilerek bu eğitimden faydalanmaları sağlanması, konusunda uzman kişiler tarafından hizmet içi eğitim yoluyla periyodik olarak eğitilmesi öneri olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Öğrenci, Meslek Öğretmeni, İletişim, Liderlik

ABSTRACT

Increasing changing pace with a new millennium and the success of our educational system which has to raise qualified manpower that can keep up with this pace, depends on the qualified teachers. The most functional parts of the place system where the qualified manpower is raised are school and class. Consequently, the necessity of existence of an effective school and class management ,indispensably, encounters us.

Classrooms are not only the random places that are consisting of four walls an having blackboard and table, but special places where different variables exist all together.

Class management, managed with consolidators such as managing student behaviours, by increasing the desired manners in class reducing the undesired manners, the relationships with students; motivation, discipline, reward and punishment, is a management form which requires expertise and leadership ability.

The management and using effectively of all these variations are possible with an excellent class management skill. And an effective class management is possible with teachers who know the expectations and priorities of students, can behave appropriately to their levels.

Without an effective class management, in the class environment to bring the student in a desired manner in the desired level

Classroom management is managing the class like a maestro by orginizing the sources, observing the student development and anticipating the possible problems. Classroom management is not a teaching system but it is a system which can cope with the complexity and the diversity of a modern class.

Teacher's management skills are not only important inside the classroom but outside it, such as students' parents and/or the social environment.

The most important role is belongs to the teacher because the teacher is responsible for executing the teaching process.

According to the polls there is a noticable difference between the expectations and observations of the students about the teacher's classroom management. It was seen that the teachers couldnt fulfill their tasks about classroom management that were expected by the students.

After the researches it is concluded that teachers must be educated about classroom management (even periodically) by the professionals to upgrade the level of education.

Keywords: Class management, Student, Teacher, Communicate, Leadership

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER	VII
I.BÖLÜM.....	
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3 Amaç	2
1.3.1 Araştırmanın Genel Amacı	3
1.3.2 Araştırmanın Alt Amaçları.....	3
1.4 Araştırmanın Önemi.....	3
1.5 Sayıtlar	4
1.6 Sınırlılıklar	5
1.7.Tanımlar.....	5
II.BÖLÜM	
ALANYAZIN İE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	
2.1.1.Eğitim Kalkınma İlişkisi	6
2.1.2.Etkili bir sınıf içi iletişim.....	10
2.1.3 Öğretmen Stratejileri.....	13
2.1.4.Sınıf Yöneticisinde Sahip Olması Gereken nitelikler.....	16
2.1.5 Olumlu öğretmen davranışları.....	16
2.1.5.Disiplin.....	21
2.1.6. Disiplin Modelleri.....	22
III.BÖLÜM	
3.1. YÖNTEM	27
3.2 EVREN	28

3.3 ÖRNEKLEM	28
3.4 VERİ TOPLAMA ARACI	28
3.5 VERİLERİN ANALİZİ İÇİN İSTATİSTİKİ TEKNİKLER.....	28
IV.BÖLÜM.....	
4.BULGULAR VE TARTIŞMA	29
V.BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	
5.1.SONUÇLAR.....	70
5.2.ÖNERİLER.....	72
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	73
KAYNAKÇA.....	74
EKLER.....	78

BÖLÜM I

1.1. Problem Durumu

Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler bütünüdür (Tezcan, 1992). Bu süreç, bireyin okul dışında ve içinde yaşam boyu edindiği öğrenmelerin bütünüdür kapsamaktadır (Varış,1988). Eğitimin sosyal bir sistem olarak ele alındığında üç temel ögesinin ortaya çıktığını söylemektedir. Bu ögeler, öğrenci, öğretmen ve eğitim programlarıdır (Saracalıoğlu,1991).

Türk Eğitim Sisteminin genel amaçları değerlendirildiğinde; bireylerin özgür düşünceli, milli kültürü benimsemiş, meslek sahibi ve iyi bir yurttaş olmaları beklenmektedir.

Ancak günümüzde kaliteli bir eğitim sağlanamamaktadır. Okullarda kaliteli eğitimin sağlanması için kaliteli öğretmenlere her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Eğitim sisteminin amacına uygun olarak öğrenciler yetiştirilmesi için iyi yetişmiş ve mesleğinin özelliğinin inceliklerini bilen öğretmenlere ihtiyaç var. Eğitimin amaçlarının yorumlayıcısı ve uygulayıcısı durumunda olan kişiler öğretmenlerdir.

Eğitimin başarısı öğretmenin öğrencileriyle kişisel ilgilenmesi ve her öğrencinin olabileceğinin en iyi olması için kişisel rehberlik ve liderlik etmesine bağlıdır. Eğitimde öğretmen, öğrencinin yeteneklerini ortaya çıkarmada ve geliştirmede önemli roller üstlenmektedir (Özden, 1999).

Öğretmenlik mesleği, teknoloji ve bilimdeki baş döndürücü gelişmelerle birlikte önemini artırarak devam etmektedir. 20. yüzyıl okul ve öğretmenlik mesleğinin yüzyılı olmuştur. Okul yönetimi ve öğretmenlik mesleğine gereken önemi veren ülkeler sanayi devrimini gerçekleştirip bilgi çağına doğru hızla adım atmışlardır. 21. yüzyılda da bu özelliğini artırarak devam ettiğini görmekteyiz.

Değişen dünyada ve toplumumuzda, öğretmenlere yüklenen görev ve sorumluluklarda değişmiş ve çeşitlenmiştir. Modern çağın gereği öğretmenlerden beklentilerin sürekli arttığı günümüz koşullarında, öğretmen beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesi, onların kendilerinden beklenenleri yerine getirmeye ne kadar yakın olduklarının görülmesini sağlayacaktır. İçinde yaşadığımız çağda artık çok farklı etkileşimlerde bulunabilen bir öğrenci kitlesiyle karşı karşıyayız.

Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde her öge ayrı bir öneme sahiptir. Fakat öğretmenler, okulun önemli bir öğrenme çevresini oluştururlar ve eğitimin niteliği ile yakından ilişkilidirler. Okulun önemli diğer bir üyesi ise öğrenme çevresinin yöneticisi olan, yönetici konumundaki öğretmenlerdir.

Öğretmenler, eğitim ortamlarını düzenlemek, eğitime ilişkin öteki öğeleri eşgüdümlemek, uygun öğretim yöntemlerini seçmek, insan ilişkilerini başarılı bir biçimde kurmak ve öğrencileri öğrenmeye güdülemek gibi görevleri üstlenmişlerdir. Bu nedenledir ki, eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde öğretmenler en stratejik öge olarak kabul edilmektedir.

Öğretmenlerin performansı, aynı zamanda okulun amaçlarının gerçekleştirilmesinin de ilk adımını oluşturur (Kuruüzüm ve Çelik, 2005).

Tüm bu gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin sınıf ve atölye içerisinde nasıl bir yönetim davranış sergiledikleri, öğrencilerin bu davranışlar karşısında kendilerini nasıl hissettikleri, öğretmenlerin yapmış olduğu bu davranışlar karşısın da nasıl bir davranış bekledikleri; eğitim öğretimin kalitesi ve eğitim öğretim de etkili iletişimin sağlanması, öğrencilerin kendini gerçekleştirme için çok önemlidir.

1.2. Problem Cümlesi

Mesleki orta öğretim kurumlarında öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerinden beklenen sınıf (Atölye) yönetimi davranışları nelerdir?

1.3 Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerinden bekledikleri ve gözledikleri sınıf (Atölye) yönetimi davranışları yönelik Görüşleri karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu amaç çerçevesinde aşağıda belirtilen araştırma sorularına yanıt aranacaktır.

1.3.1. Araştırmanın Alt Amaçları

- 1) Öğrencilerin cinsiyetine göre atölye ve dersliklerde öğretmenlerden davranış beklentileri nelerdir?
- 2) Öğretmenlerin göstermiş oldukları davranışlara ilişkin öğrencilerin cinsiyetlerine göre görüşleri arasında fark var mıdır?
- 3) Öğrencilerin, öğretmenlerden atölye ve dersliklerde davranış beklentileriyle öğretmenlerin gösterdikleri davranışlar arasında fark var mıdır?
- 4) Öğretmenler sınıf (atölye) yönetiminde liderlik davranışı sergilemektedirler mi?
- 5) Öğretmenler öğrencilerle etkili iletişim kanallarını kullanarak sınıf (Atölye) yönetimi sergilemektedirler mi?
- 6) Öğretmenler kendi yeterliliklerinin farkındalar mı, eğitim sisteminin bir parçası olan öğrenciler tarafından da nasıl algılanmaktadırlar?

1.4. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerle en önemli öğretme –öğrenme ve etkileşimin olduğu yerler sınıf ve atölye ortamlarıdır. Bunun için kaliteli bir eğitim öğretim için sınıf yönetimin çok iyi bilinmesi gerekir.

Sınıf yönetimi, milli eğitimin temel amaçlar doğrultusunda sınıftaki öğrencilerin kendini gerçekleştirmesinin en üst düzeye çıkarıp sınıf ortamında etkili iletişimin sağlanıp, olumsuz öğrenci davranışlarını en aza indirmektir.

Öğretmenin, etkin bir şekilde sınıfı yönetebilmesi, sınıf yönetim konusunda liderlik davranışları sergilemesine etkili iletişim kanallarını açık tutmasına ve her sınıf ortamının değişik bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklere sahip öğrencilerden oluştuğunu dikkate alması gerekir. Öğretmenlerin öğretim faaliyetlerinde zorlandıkları en önemli sorun sınıf yönetimi ve disiplin problemleridir.

Disiplinin genel amacı düzeni korumaktır. Eğitim sistemi içinde ki disiplinin amacı ise öğretmenin yalnızca olası düzeni korumak değil öğrencinin kendini gerçekleştirmesi için mümkün olan en iyi bir ortam oluşturmaktır.

Buda ancak öğretmenin, etkili sınıf yönetimim uygulaması, sınıf (Atölye) içerisinde liderlik davranışı sergilemesinde, öğrenciyle etkili iletişim kurarak nasıl bir yönetim davranışı sergilediği ve sergilenen bu davranış karşısında öğrencilerin ne beledikleri ve ne hissettiklerini bilmeleriyle mümkündür. .

Araştırmada uygulanan anket sonucunda elde edilen çözüm önerileri ile ilgili bulguların; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerinden beledikleri ve gözledikleri sınıf (atölye) yönetimi davranışlarını, Öğrencilerin öğretmenlerden sınıf yönetimine ilişkin beledentileri, Meslek lisesinde ki öğretmenlerin sınıf yönetiminde, öğrencilerin beledenti düzeylerini karşılayıp karşılamadıkları, meslek lisesinde okuyan öğrencilerin cinsiyetine göre atölye ve meslek dersi öğretmenlerinde ki davranış biçimleri ve farklılık olup olmadığı okullarda sınıf yönetiminde uygulanacak disiplin programlarına ve alınacak önlemlere kaynak teşkil edebileceği düşünülmektedir.

1.5. Sayıtlılar

- 1) Ankete katılan öğrencilerin verdikleri yanıtlar, onların gerçek algılarını yansıtmaktadır.
- 2) Araştırmaya katılan öğrencilerin sayısı, araştırmanın evrenini temsil etmede yeterlidir.
- 3) Bu konuda yapılan literatür taraması araştırmanın geçerliliği açısından yeterlidir.

1.6. Sınırlılıklar

- 1) Araştırmada elde edilen bulgular görüşme sorularından elde edilen bilgilerle sınırlıdır.
- 2) Araştırma bulguları veri elde edilen okuldaki öğrencilerle sınırlıdır.
- 3) Araştırmanın verilerinin kodlanma sürecine geçilmeden önce, tek bir araştırmacı tarafından güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bunun da araştırmacı yanlılığını artıracakı düşünülmektedir.
- 4) Araştırma verileri, bu çalışmada kullanılan görüşme sorularının niteliği ve görüşmelere katılan öğrenci görüşme sorularını anlamlandırmalarını sağlayan algı çerçeveleriyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Eğitim Yönetimi: Eğitim yönetimi kamu yönetiminin özel bir alanıdır. Okul yönetimi de eğitim yönetiminin daha sınırlı bir alana uygulanmasıdır (Gürsel, 2003). Eğitim yönetimi, bir ülkenin eğitim sistemini bir bütün olarak analiz ve sentez etmeyi amaçlayan disiplinler arası bir bilim dalıdır. Eğitim yönetimi, yönetimin eğitime uygulanmasıdır (Taşdan ve Kantos, 2007).

Meslek lisesi: Lisesi: Türk eğitim sistemine göre, sekiz yıllık (mecburi) ilköğretimin (eski sistemdeki üç yıllık ortaokulu) bitirmiş olan 14-18 yaşlarındaki öğrencileri, en az dört yıllık bir eğitimle yüksek eğitime hazırlayan orta eğitim kurumlarıdır. Lise, ilköğretimin ardından Türk eğitim sistemine göre zorunlu okullar sınıfında alınmıştır.

Meslek öğretmeni: İlkokullarda görev yapan öğretmenler Sınıf Öğretmenleridir. Bu branştaki öğretmenler sınıfın bütün derslerini öğretmekle yükümlüdür. Ortaokul ve liselerdeki öğretmenler sadece bir dersi öğretmekle görevlidir. Meslek okullarında ise meslek öğretmenleri görev yapar.

Öğrenci: bir okul veya kurstaki derslere katılarak eğitim-öğretim alan kişi. Dünya ülkelerinin pek çoğunda temel eğitim zorunludur. Dolayısıyla insanların büyük bir kısmı yasal olarak hayatlarının bir kısmını örgün eğitim sisteminde öğrenci olarak geçirirler.

Sınıf Yönetimi: Sınıf yönetimi, amaçlar doğrultusunda sınıftaki öğrenci etkinliklerini en üst düzeye çıkarıp sınıf ortamını olumsuz yönde etkileyen öğrenci davranışlarını asgari düzeyde tutmaktır (Okutan 1995).

BÖLÜM II

ALANYAZIN İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim Kalkınma İlişkisi

Tarihsel olarak kalkınma, az gelişmiş denilen ülkelerde ortaya çıkan büyük ölçüde beşeri acıların azaltılması ve maddi refahı arttırmaya yönelik potansiyelin harekete geçirilmesi anlamını içermektedir (Tok, 2010).

Kalkınma bir toplumda üretimin, kişi başına düşen gelirin artırılmasını ifade eden büyümenin yanı sıra sosyo-ekonomik ve kültürel yapının da değişimini beraberinde getirmektedir. Yapısal değişimlerin en önemli stratejik aracı ise eğitim ve eğitim politikalarıdır.

Bilgi toplumunun yansıması olarak da algılanan küreselleşme sürecinde küresel dünyadan kopmamak dışlanmamak için başta ekonomi olmak üzere her alanda rekabet gücünün artırılması gerekmektedir. Bu ise çağın gerektirdiği nitelikli insan gücünün yetiştirilmesine bağlı bulunmaktadır. Bu da öncelikle nitelik ve nicelik olarak eğitim düzeyinin yükseltilmesi ve yaygınlaştırılması ile mümkün olabilecektir.

Bu bakımdan özellikle gelişmekte olan ulusların kalkınma düzeylerini daha ileri götürebilmek için eğitime büyük önem vererek beşeri sermaye yatırımlarını artırmaları kaçınılmazdır. Eğitim bir neden ve sonuç olarak yukarı doğru tırmanan küresel bilgi çağının altın anahtarı ve merdivenidir. Toffler'in "Üçüncü Dalga" kitabında belirttiği gibi çağın gerektirdiği düzeyde eğitimi olmayan insanların toplumların hayatı daha da zorlaşacaktır (Toffler, 2012). Genellikle eğitim düzeyi yüksek olanın gelirinin yüksek yâda geliri yüksek olanında eğitiminin yüksek olduğu görülmektedir. Bunu için nicelik ve nitelik bakımından her düzeyde çağdaş eğitime yönelmek ve özellikle mesleki eğitim boyutuyla da konuya yaklaşmak, değişen dünyaya uyum sağlamada vazgeçilmez bir gerekliliktir. Bu sağlanabildiği takdirde günümüz dünyasında zorlukları aşarak daha yüksek bir büyüme her konuda rekabet edebilme ve refah toplumu olma sağlanabilecektir.

Artık kalkınmanın, zenginliğin, refahın kaynağı eğitim ve bilgi olduğu iyice anlaşılmaktadır. Sanayi devrimini kaçırmış olan gelişmekte olan ülkelerin hiç değilse

artık bilgi çağını yakalamak için toplumun bilgi ve kültür düzeylerini yükseltmeleri kaçınılmaz olmaktadır. Bilgi ve kültür düzeyini yükseltmenin en önemli ögesi ise eğitimidir.

Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler bütünüdür (Tezcan, 1992). Bu süreç, bireyin okul dışında ve içinde yaşam boyu edindiği öğrenmelerin bütününi kapsamaktadır (Varış, 1988). Eğitimin sosyal bir sistem olarak ele alındığında üç temel ögesinin ortaya çıktığını söylemektedir. Bu ögeler, öğrenci, öğretmen ve eğitim programlarıdır (Saracalıoğlu, 1991).

Eğitim sistemleri insan davranışlarını, belirli plan, program ve yöntemlere uygun olarak istendik yönde değiştirmeyi, geliştirmeyi amaçlayan örgütsel ve yönetsel nitelikli, eğitim- öğretim amaçlı kurumlardır (Topses, 2000).

Öğretmen yetiştirme sürecinin belki de en zayıf boyutu; okul veya sınıf disiplinine uymayan davranışların düzeltilmesi için gereken eğitim yöntem ve uygulamalarının programda bulunmayışıdır. Norm dışı davranışlar gösteren çocuğa, öğretmenin nasıl davranması gerektiği, öğretmeni yetiştirme süreci içinde yeterince öğretilmediği için, öğretmenler de eğitim geleneğinde örneklenen dayak ve benzeri yollarla çocukları eğitmeye çalışırlar. Çocuğa tokat vuran öğretmen, görevini yaptığı düşüncesindedir. Oysa öğretmenlik görevinin yaptırım gücü, korku değil sevgi olmalıdır. Okulun başarılı olması, yetiştirilmek üzere kendisine verilen öğrencilerin, eğitim programında hedeflenen davranışları kazanmış ve istendiğinde aynen tekrar edebilir duruma getirilmiş olmasını gerektirir (Bilgen, 1994).

Türk Eğitim Sisteminin genel amaçları değerlendirildiğinde; bireylerin özgür düşünceli, milli kültürü benimsemiş, meslek sahibi ve iyi bir yurttaş olmaları beklenmektedir.

Ancak günümüzde kaliteli bir eğitim sağlanamamaktadır. Okullarda kaliteli eğitimin sağlanması için kaliteli öğretmenlere her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Eğitim sisteminin amacına uygun olarak öğrenciler yetiştirilmesi için iyi yetişmiş ve mesleğinin özelliğinin inceliklerini bilen öğretmenlere ihtiyaç var. Eğitimin amaçlarının yorumlayıcısı ve uygulayıcısı durumunda olan kişiler öğretmenlerdir.

Eğitimin başarısı öğretmenin öğrencileriyle kişisel ilgilenmesi ve her öğrencinin olabileceğinin en iyi olması için kişisel rehberlik ve liderlik etmesine

bağlıdır. Eğitimde öğretmen, öğrencinin yeteneklerini ortaya çıkarmada ve geliştirmede önemli roller üstlenmektedir (Özden, 1999).

Değişen dünyada ve toplumumuzda, öğretmenlere yüklenen görev ve sorumluluklarda değişmiş ve çeşitlenmiştir. Modern çağın gereği öğretmenlerden beklentilerin sürekli arttığı günümüz koşullarında, öğretmen beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesi, onların kendilerinden beklenenleri yerine getirmeye ne kadar yakın olduklarının görülmesini sağlayacaktır. İçinde yaşadığımız çağda artık çok farklı etkileşimlerde bulunabilen bir öğrenci kitlesiyle karşı karşıyayız.

Bir öğretmen öncelikli olarak; Türkçeyi doğru kullanan kendi branşına hâkim ve güven duygusu olan, öğrencisinin fikirlerine saygı duyan, öğrencilerine ismiyle hitap edip öğrencilerine değer vermesini bilen, öğrencilerin sadece dersleriyle değil değişik sıkıntılarını paylaşan, adil ve tarafsız olma özelliğini kazanmış, suiistimallere fırsat vermeden hoşgörülü davranabilen, dersini aktif işlemeli herkesin dikkatini üzerinde toplamalıdır. Derste başka şeylerle ilgilenenlere göz yummamalıdır. Öğrencilerine karşı ön yargılardan arınmış olmalı, alaycı konuşarak gururlarını rencide etmemelidirler. Ahlaken öğrencilerine örnek olmalıdırlar küfürlü ve argo kelimeler kullanmamalıdırlar. Öğrencilerine eşit davranmalı velinin statüsüne göre çocuğuna ayrımcılık yapılmamalı ve hak yememeliler. Hak ettiği nottan fazlasını vererek öğrencisini rahatlığa tembelliğe hazırlamaya alıştırmamalı eksik vererek adaletsizliğe yol açmamalıdır ve sınıf ortamında huzursuzluğa yol açmamalıdır. Öğrenciden istedikleri davranışları önce öğretmenlerimiz uygulamalı ki öğrencilere örnek olabilsinler. Derse zamanında girerek öğrencilere sorumluluk aşılamalıdırlar. Öğretmenler böylece öğrencileri sadece derste başarıya değil geleceğe sosyal hayata hazırlamalıdırlar.

Hiç kuşku yok ki bir öğretmenin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özelliklerinin gelişkin olması eğitim- öğretim hizmetinin niteliğini artmasını sağlayacaktır. Öğretmenin, eğitim ve öğretime yönelik bilgi, beceri ve tutumları, öğrencileri ile iletişimleri, sınıf içi ve dışı etkinlikleri eğitimin kalitesine önemli oranda etki edecektir. Bu bakımdan öğretmenler kendi yeterliliklerini bilmelerinin yanında, eğitim sisteminin bir parçası olan öğrenci tarafından da nasıl algılandığı önemlidir.

Öğrencilerle en önemli öğretme –öğrenme ve etkileşimin olduğu yerler sınıf ve atölye ortamlarıdır. Bunun için kaliteli bir eğitim öğretim için sınıf yönetimin çok iyi bilinmesi gerekir.

Yönetimin esası ortak bir amacın gerçekleştirilmesi için eldeki insan ve madde kaynağının etkili bir biçimde kullanılmasıdır, insan ve madde kaynağı aracılığı ile belirli bir amacın gerçekleştirilmesi eylemidir (Aydın, 2005).

Yönetim belirli amaçlara ulaşmak için başta insanlar olmak üzere maddi kaynakları, donanımı, araç, gereci ve zamanı birbiriyle uyumlu ve verimli kullanma sürecidir (İlgar, 2005). Yönetimin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmak, örgütteki insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanmakla gerçekleşir. Okul yöneticisinin böyle yapabilmesi, okul yönetimi kavram ve süreçlerini iyi bilmesiyle olanaklıdır.

Okul yönetimi, bir bakıma, eğitim yönetiminin sınırlı bir alanda uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını, genellikle, eğitim sisteminin amaçları ve yapısı çizer. Eğitim yönetimi nasıl yönetimin eğitime uygulanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir (Bursalıoğlu, 2000). Bir eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmendir. Eğitim sisteminin başarısı temelde, sistemi işletip uygulayacak olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Eğitim ve öğretimin sahip olduğu kaynakların eğitsel amaçlar için kullanılması sınıf yönetiminin niteliğine bağlıdır. Bu kalite, sınıf yönetimi hiyerarşisinin her basamağında yer almalıdır (Dilmaç ve Sarı, 2004). Etkili bir öğretim lideri olarak öğretmenin bu çalışmaları istenen düzeyde gerçekleştirebilmesi, sınıf yönetimi etkinlikleri konusunda bilgi sahibi olmasına ve bildiklerini doğru biçimde uygulayabilmesine bağlıdır (Ağaoğlu, 2007). Bunun için sınıf ve sınıf yönetiminin iyi bilinmesi gerekir.

Sınıf; öğretmen ve öğrencilerin zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri, bir yaşama ve öğrenme alanı veya sahasıdır. Okul yöneticileri, öğretmen ve öğrenciler okul zamanının büyük bir kısmını okul ve sınıf diye adlandırılan bir mekânda geçirirler (Turan, 2012).

Sınıf yönetimi ise; amaçlar doğrultusunda sınıftaki öğrenci etkinliklerini en üst düzeye çıkarıp sınıf ortamını olumsuz yönde etkileyen öğrenci davranışlarını asgari düzeyde tutmaktır (Okutan, 1995).

Bir başka tanıma göre; de

Sınıf yönetimi, sınıfta etkili öğretme - öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesi ve sonuçta beklenen eğitsel başarıya ulaşılabilmesi için öğretmen tarafından gerekli ortam ve koşulların hazırlanıp sürdürülmesini ifade eder (Şişman, 2002).

Öğretmenin, etkin bir şekilde sınıfı yönetebilmesinde her sınıf ortamının değişik bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklere sahip öğrencilerden oluştuğunu dikkate alması gerekir. Öğretmenlerin öğretim faaliyetlerinde zorlandıkları en önemli sorun sınıf yönetimi ve disiplin problemleridir.

Demirel (1995)'e göre öğretmenler genel olarak sınıf yönetim davranışlarının da şu özelliklere dikkat etmelidirler.

- Özendirici bir sınıf ortamı
- Düşünmeyi gerektiren çok geniş açılı ve yeni sorulara sebebiyet verecek sorular sormalı
- Cevaplarla ilgi ve sabırla beklemeli, öğrenci cevaplarını yarıda kesmemeli
- Bütün öğrenci cevaplarını değerlendirme yapmadan kabul etmeli
- Öğrenci fikirlerini yeni sorular, düşünceler ve hareketler için kullanmalı
- Açıklamalar için yeni öğrencilere sorular yönelmeli
- Gözlem, delillere dayanma ve modelizasyon kullanarak her türlü fikre bilimsel yaklaşmalı
- Şakadan korkmamalı
- Sonuçlarla bizzat ilgilenmeli
- Planlı hareket etmelidir.

Yukarıda sayılan sınıf yönetim davranışlarını gerçekleştirip Etkili bir sınıf içi iletişimi sağlayan öğretmenler sınıf yönetiminde de başarılı olurlar.

2.1.2.Etkili Bir Sınıf İçi İletişim

Demirel (1995)'e göre etkili bir sınıf içi iletişim için şu hususlara dikkat etmek gerekir;

- Öğretmenin konuşma yeteneğini geliştirmesi
- Öğrenci ilgi ve yeteneklerini değerlendirilmesi
- Dersi iyi bir şekilde planlama,
- Öğrencilere söz hakkı verme,
- Öğrencilerin dikkatle dinlemesini sağlama

Öğretmenler sınıf yönetiminde sadece kaliteye ve istatistiksel başarılarla odaklanarak öğrencilerin insan olduklarını unutmamalıdır. Biyolojik ve psikolojik bir varlık olan öğrencilerin sınıf ortamında öğretmenlerce istenen veya istenmeyen

öğrenci davranışları karşısında da bir beklentileri vardır. Öğretmen bu beklentileri eğitim öğretimin amaçları doğrultusunda karşılayabilmelidir.

Sınıf yönetimin de başarılı olmanın temel koşullarından birisi de öğrencilerle etkileşimin fazla olmasıdır. Atölye ve meslek dersi öğretmenleri Mesleki ve teknik eğitimlerde girdikleri ders saatlerinin fazla olması dolayısıyla kültür öğretmenlerine göre öğrencileri iyi tanıma ve onlarla gerekli olan etkileşime de bulunma imkânına sahipler. Bir atölye meslek dersi öğretmenin öğrencisinin ailevi durumlarını, ders başarısını, ilgi ve yeteneklerini, becerilerini okul devam ve disiplin durumlarını daha iyi bilmeleri imkânına sahiptirler.

Meslek dersi öğretmenleri atölye ortamlarını sınıf ortamı gibi düşünerek sınıf yönetimi özelliklerini atölyelere uyarlayarak dersini işlemelidirler.

Meslek dersi öğretmenleri atölye çalışmalarında öğrencileriyle yakından ilgilenmeli, Öğrencilerin istidat ve kabiliyetlerini keşfetmeli ve gerekli yönlendirmeleri yapmalıdır. Temrin çalışmaların işlem basmaklarında gerekli uyarı ve pratikleri kazandırmalı ve öğrencilere ket vuracak sert ve saldırgan davranışlardan kaçınılmalıdır. Atölye ortamında belirlenen sorun ve eksikleri iyi tespit etmeli ve çözümleri öğrencileri ile birlikte almalıdır.

Öğretmenler sınıf yönetiminde başarılı olmak için idare ve rehberlik servislerinden öğrencilerin gerekli bilgileri almalı ve bu birimlerle koordineli bir şekilde hareket etmelidirler.

Şunu unutmamak gerekir; başarısız öğrencilerin öğretmenleri ile iletişimin çok az olduğu, başarısız öğrencilerin başarılı öğrencilere göre daha duygusal olduğu, öğretmenleri tarafından anlaşıldıklarını ve dertlerini rahat bir şekilde ifade edebildikleri derslere daha fazla çalıştıkları ve başarılı oldukları gözlenmektedir.

Öğrencilerin dersleri sevmesi öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin niteliği ile ilişkilidir (Güçlü, 2001).

Bu durum öğretmenlerin öğrencilerle gerekli iletişimin sağlanıp sınıf yönetimi davranışlarının çağdaş kurallara göre yapılıp sınıf ve atölye yönetimi konusundaki davranış ve iletişimlerini gözden geçirmemizi zorunlu kılmaktadır. Sınıf içinde öğrencilerin göstermiş olduğu davranışları denetlemeye ve çalışma becerilerini geliştirmeye yönelik çeşitli stratejiler bulunmaktadır. Bu stratejilerden etkili olanı, öğrencinin performansına ilişkin verilere dayalı olarak yapılan müdahalelerdir. Bu yöntem ile öğrenci, yeni davranışlar öğrenebilir, uygun olan

davranışlarını artırabilir, uygun olmayan davranışlarını azaltabilir. Çünkü sınıf içi davranışlar ve çalışma becerileri öğrenilmiş davranışlardır.

Sınıf içi davranışları geliştirme ve denetleme sistematik bir süreçtir. Bu süreçte, beklenen öğrenci davranışının tanımlanması, öğrencinin beklenen davranışı karşılamada performansının yeterli olup olmadığının analizi ve eğer gerekiyorsa müdahalelerin uygulanması yer alır.

Ataman (2000)'a göre bu süreç aşamalarıyla şöyle belirlenebilir.

- 1) Öğretmenin önce öğrencilerinin tümüne sınıfta nasıl davranmaları gerektiği açık bir biçimde söylemesi gerekmektedir. (Örneğin, soru soracağınız zaman parmak kaldıracaksınız, sınıfta size ait sırada oturacaksınız, yere çöp atmayacaksınız, hep bir ağızdan konuşmayacaksınız vb.)
- 2) Öğretmenin daha sonra, öğrenciler uygun sınıf içi davranışları gösterdiği zaman, davranışın devamlılığını sağlayacak olan pekiştirenleri ve bunu nasıl uygulayacağını belirlemesi gerekir.
- 3) Öğretmenin, beklenen davranışları gösteremeyeceğini düşündüğü öğrencileri belirlemesi gerekir. Eğer böyle öğrenci varsa, öğretmenin bu öğrencilerinin onlardan istenilen davranışların neler olduğunu anlayıp anlamadıklarından ya da bilip bilmediklerinden emin olması gerekmektedir. Ayrıca istenilen davranışların ön koşullarının olup olmadığını da dikkate alması gerekmektedir.
- 4) Uygun olmayan davranışı gösteren öğrenciler için ulaşılmaması istenen hedef davranışların belirlenmesi gerekmektedir.
- 5) Öğretmenin bu aşamada uygulayacağı gözlem yöntemlerini ve her bir davranış için ölçüt temelli verileri belirlemesi gerekmektedir.
- 6) Verileri analiz ederek müdahalenin gerekip gerekmediğini belirler.
- 7) Eğer yapılan analiz, müdahaleyi gerektirir bir sonuç verdiyse ele alınan hedef davranış azaltılmasını öğretilmeli mi bu belirlenir.
- 8) Müdahale biçiminin seçilmesi
- 9) Müdahalenin uygulanması
- 10) Öğrencinin performansına ilişkin verilerin toplanması
- 11) Müdahalenin devam edip etmeyeceğinin kararlaştırılması

12) Öğrencinin davranışı istenilen hedefe ulaşınca daha fazla müdahaleye gerek kalmadığı için davranış düzenleme sürecine son verilir ve sürekliliğin sağlayarak verileri toplamak için tekrar dördüncü aşamaya dönülür (Ataman, 2000).

2.1.3 Öğretmen Stratejileri

Bu konudaki öğretmen stratejilerini üç ana başlıkta toplamak mümkündür. Sözel olmayan stratejiler. (Yüz işaretleri, göz kontağı, el işareti, hafifçe dokunma ve yaklaşma) Sözel müdahaleler (Doğrudan emir, öğrencinin adını seslenme, kuralları hatırlatma, öğrenciyi derse katılmaya davet).

Görmezden gelme, bu maddeyi cezalandırma olarak ele alabiliriz. Öğretmenlerin geleneksel davranış yönetim stratejilerinin ceza, azarlama, engelleme, dokunma, yüz işaretleri ,dersten geç çıkarma gibi doğrudan müdahale biçiminde olduğunu ve bu tür müdahalelerin okulun amaçlarına ulaşmada islenilen düzeyde olmadığını vurgulanabilir. Bu yöneme alternatif olarak, tüm okul davranış yönetim stratejisi önerilebilir. Bu modelin temelde üç avantajı vardır. Bunlar bütün okul iş görenleri tarafından uygulanıyor olması, eğitim sürecinin tamamında disiplin sorunlarının azalmasına neden olması. Bütün öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması şeklindedir.

Başaran (2001)'a göre sınıf yönetimi konusunda başvurulan yaklaşımları; tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olmak üzere dört grupta inceliyor.Etkili bir sınıf yönetimi becerisine sahip olmak, sınıf adı verilen öğretme öğrenme ortamlarına farklı açılardan yaklaşabilmeyi gerektirir. Zira sınıf dört duvardan ibaret, tahtası, masası bulunan gelişigüzel bir mekân değil, karmaşık izdüşümlerin bulunduğu dinamik bir ortamdır. Yaşamı devam ettirebilmek, fizyolojik ve sosyal birçok ihtiyacın karşılanmasıyla mümkündür.

Sınıf, öğretmen ve öğrencilerin yaşadıkları ve hissettikleri bir yerdir. Öğretmen-öğrenci, günlerinin büyük bölümünü beraber geçirirler Bu anlamda sınıf insan yaşamındaki en önemli sosyalleşme yeridir. Sınıf, içinde bulunduğu topluluğun kültürünü de yansıtır. Çevrenin kültür yapısıyla etkileşim halindedir. Öğrenciler, öğretmenler, okulun amaçları, yönetimin felsefesi ve çevre sınıfların iklimini belirleyen önemli faktörlerdendir.

Okul, özel bir çevre ve informal olarak çevrenin, formal olarak da resmi örgütlerin denetimi altındadır. Okulun görevi çocuğa, gerçek çevreyi kolaylaştırarak,

temizleyerek ve dengeleyerek arı kültürle birlikte, programlanmış, planlanmış konularla öğretmektir (Nural, 1987).

Esasen açıklanan okulun bu hizmeti sınıfta üretilmekte, iç ve dış müşterilerine sunulmaktadır. Bireyin toplumsal yaşamında yöneten veya yönetilen olduğu ilk yer sınıftır. Toplumu oluşturan bireyler formal bir yönetim sürecine ilk defa okulda katılırlar. Bu bağlamda sınıf, hem sosyal yaşamın parçası, hem de küçük bir Örneğidir. Sınıf okulun üretim birimi olup davranış değişikliklerinin gerçekleştiği özel bir çevredir.

Bir sınıf yöneticisi olan öğretmenin bir eğitim yöneticisinde bulunması gereken özelliklere sahip olması gerekmektedir. Sınıftaki süreçlerin ve programın yöneticisi öğretmendir. Öğretmenin sınıf içindeki yönetsel rolleri; öğretim hedeflerini gerçekleştirebilmek amacıyla bu birimde bulunan her türlü madde ve insan kaynağını etkili kullanabilmektir.

Öğrenci başarısının büyük oranda öğretmenin sınıf yönetimi, planlama ve öğretim yaklaşımından etkilendiği bir gerçektir. Sınıfta öğrenmeyi kolaylaştıracak bir iklim oluşturmaya öğretmenin temel görevi olarak görmektedir. Öğrenciler, sınıfta çalışma disiplini uygulayabilen öğretmenleri tercih etmekte ve öğretmenlerinden de bunu beklemektedirler.

Sınıftaki her öğrenci için bir davranış planının yapılması ve sınıf yönetimine davranış yönetimi açısından yaklaşmak gerekmektedir. Davranış planları yapmak bir işbirliği ile mümkündür. Bu iş birliğiyle öğretmen, çocuğun hayatındaki önemli karakterleri bir araya getirerek sınıf ortamında uygulayabileceği roller sistemini oluşturmaktadır.

Bu davranış planını yaparken; davranış planı nedir, öğrencinin yaşam hikayesi nasıldır, öğrencinin hayali nedir, öğrencinin korkulu rüyası nedir, öğrencinin özdeşliği kimdir, öğrencinin karşılaştığı güçlükler, Kabiliyetleri ve üstün yetenekleri nelerdir, öğrencinin ihtiyaçları nelerdir ve bunların karşılanması için neler yapmak gerekir gibi konulara dikkat etmesi gerekir.

Baloğlu, sınıf yönetimini öğretim hedeflerine ulaşabilmek için öğrenme çevresi oluşturma, koruma ve yönetme etkinliği olarak ele almaktadır (Baloğlu, 2001).

Yavuzer, olumlu sınıf ortamının hazırlanmasında etkili olan öğretmen stratejilerini aşağıdaki gibi sıralamaktadır.

- Öğrencileri hoş bir biçimde karşılayın.
- Beğendiğinizi, onları takdir ettiğinizi söyleyin.
- Kişisel sorular sorun.
- Eleştirel yorumları kırıncı olmadan, esprili ve güler yüzle dile getirin.
- Yetenekleri öne çıkarın.
- 9Basan kehanetinde bulunun.
- Bir görüşme zamanı belirleyin.
- Kuralları birlikte koyun ve bunların sonuçlarını, yaptırımlarını belirleyin.
- Meslektaşlarınızla değişik düşünceler üretmeye çalışın.
- Öğrencilerin hatalı davranışlarına yönelik stratejiler;
- Cana yakın dostça bir tavırla öğrenciyle bir göz teması kurun.
- Ona bedenen yaklaşarak aranızdaki mesafeyi en aza indirin.
- Omzuna dokununuz.
- Fısıldayarak uyarın.
- Gülümseyin ve istediğinizi dile getirin.
- Düşünmek için zaman tanıyın.
- Öğrencinin yerini değiştirin şeklinde ifade etmektedir (Yavuzer, 2001).

Sınıf yöneticisi denince öğretmenler akla gelir. Çünkü sınıf içerisinde öğrenme için uygun ortamı sağlayan ve sürdüren kişi öğretmendir. Sınıf yönetiminde farklı davranışlar sergileyen sınıf yöneticileri vardır. Bu sınıf yöneticilerini Erdoğan aşağıdaki gibi sıralamaktadır.

Otoriter Sınıf Yöneticisi; güce dayanan ilke ve kuralların uygulanmasıyla oluşan yönetim anlayışıdır.

Koruyucu Sınıf Yöneticisi; sınıfta bulunan kişileri korumaya çalışırlar. Sınıftaki öğrencileri bağımlı hale getiren bir yöneticilik türüdür. Sınıf yöneticisi, öğrencilerin kendilerini güvenli hissetmeleri, yaptıkları işten tatmin olmalarını sağlamaya ve sınıfta bulunan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışır.

Destekçi Sınıf Yöneticisi, Öğrencilerin öğretmenleri tarafından desteklendiği yönetim anlayışıdır.

Birlikçi Sınıf Yöneticisi; öğrencilerin kendilerini yönetmelerine ve denetlemelerine imkân sağlar. Genel olarak takım çalışmasına önem verir.

Serbest Sınıf Yöneticisi; bu tür yöneticiler ellerindeki yetkileri kullanmazlar. Öğrenciler amaçlarını kendileri belirler, sorunlarını kendileri çözerler.

Demokratik Sınıf Yöneticisi; sınıfta bulunan öğrencilerin ihtiyaç ve isteklerini en üst düzeyde karşılayan ve aynı zamanda sınıfın amaçlarına azami düzeyde ulaşmasını sağlayacak düzenlemeleri gerçekleştiren sınıf yöneticileridir. Bu yöneticiler eleştiri ve aşağılamaktan kaçınır, sorumlulukları paylaşarak, paylaştırarak öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirmeye çalışır. Hata karşısında, hatalarını düzeltmek için onları cesaretlendirir (Erdoğan, 2001).

2.1.4. Sınıf Yöneticisinde Sahip Olması Gereken Nitelikler

Başaran (2001)'na göre, entelektüel özellikler: genel kültür, mantıklı olma, analiz yapabilme, sentez yapabilme, sezgi gücü, hayal kurabilme, muhakeme yapabilme, konsantre olabilme, açık olma gibi özellikler.

Karakter Özellikleri: Dengeli olma, uyum. Dikkat, girişkenlik, hafıza gücü, dinamiklik, ciddi olma, empatim, saygın ve samimî olma gibi özellikler.

Sosyal Özellikler: Dış görünüm, hitap edebilme, grubu anlayabilme, iş disiplini, iş birliği, kendini yönetebilme, gibi özellikler.

Öğretmen, sınıf içerisinde bir konuyu öğretmeye başlamadan önce konusunun ne olduğunu ve neden öğretilmek zorunda olduğunu bilmek durumundadır. Öğrencilerin bu konuyu öğrenmeleriyle neler kazanacakları, verilen bilgi ya da becerilerin öğrencinin gerçek yaşamına neler katacağı yine, eğitim bilimleri alanındaki bulgulara uygun bir şekilde hem öğrenenin hem de öğretmenin gözüyle İrdelenmeli ve İrdeleme sonucunda doğan pratik amaçlar öğrencilerle paylaşılarak, öğretim bir ihtiyaç haline getirilmelidir. Eğer bir öğretmen sınıfta bunları sürekli uyguluyorsa eğitim sisteminin özel amaçları gerçekleştirmiş sayılır. Ayrıca Başaran olumlu öğretmen davranışlarında aşağıdaki gibi sıralamaktadır.

2.1.5 Olumlu Öğretmen Davranışları

Öğretmeni, her davranışıyla kendine model olan ilköğretim yıllarından başlayarak çocuklar, giyiminden yürüyüşüne, konuşmasına kadar örnek almaya yatkın olduklarını söylemektedir (Başar, 1999).

Ayrıca bu konuda yapılan araştırma bulgularına dayanarak olumlu öğretmen davranışlarında Başaran karakter ve toplumsal uyum yönünden aşağıdaki gibi sıralamaktadır.

Karakter Yönünden

- Öğrenmek ve öğretmekten haz duyar.
- Enerjik, sağlıklı ve üretkendir.
- Duygusal ve düşünsel olgunluğa sahiptir.
- Öz güven duygusu gelişmiştir.
- Heyecan, kaygı ve gerginlikten uzaktır.
- Öğrencilerini değerlendirmede nesnel davranır.
- Çevresindeki insanlara sevgi ve özen gösterir.
- Öğrencileriyle beraber olmaktan mutluluk duyar ve bu birlikteliği sevgi içinde olumlu amaçlara yönlendirir.
- Coşkulu, istekli ve düzenlidir.
- Doğru ve yansızdır.
- Sakin, hoşgörülü ve sosyaldır.
- İnsanlarla iyi ilişkiler kurma becerisine sahiptir.
- Esprili, mantıklı ve duyarlı olduklarını belirtmektedir (Başaran, 2001)

Toplumsal Uyum Yönünden

- Öğretmenliğin mesleki saygınlığını yükseltecek bir kişilik örüntüsüne ve uygar bir yaşam anlayışına sahiptir.
- Öğrencileri arasında, bireysel farklılıklar nedeniyle öğrenme güçlükleri veya davranış bozuklukları olabileceğinin bilincindedir.
- Öğrencilerini, kendi güdülerini doyurmaları için motive eder ve bu amaçla uygun eğitim yaşantıları örgütler.

- Öğrencileriyle egemen olmak kaygısından kaynaklanan emredici bir anlayışla değil, eşit ve demokratik bir yaklaşımla insancıl ilişkiler kurar.
- Öğrencilerin bireysel varlıklarını ve özgün kişilik özelliklerini tanıma ve anlama yetisine sahiptir.
- Anlamaya ve paylaşmaya yönelik bir öğretim stiline sahiptir.
- Öğrenme-öğretme ilke ve yöntemlerini etkili bir biçimde kullanır.
- İşlerine zamanında ve düzenli olarak yapar.
- Öğrencilerin bireysel gelişimlerini izler ve onlara bu süreçte yardım eder.
- Öğrencilerin görüş ve önerilerine açıktır.
- Öğretimi, öğrencilerinin ilgi, beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik planlar.
- Yapıcı ve yönlendirici bir disiplin anlayışına sahiptir.
- Öğrencilerinin öğrenme güçlüklerini anlama ve giderme konusunda, sevecen ve yardımcı bir tutum gösterir.
- Davranış sorunlarını, ortaya çıkmadan önce sezebilecek mesleki öngörüye sahiptir.
- Kendini yetiştirmeye ilgi ve duyarlılık gösterir (Başaran, 2001).

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde etkin rol oynayabilmesi için liderlik hakkında pek çok bilgi ve beceriye sahip olmaları gerekmektedir. Liderlik, bir grubun davranışı üzerinde etkili olmayı, grubu yönlendirmeyi, grup amaçlarıyla üye amaçlarını uzlaştırmayı ve bunu değerlendirmeyi içeren bir kavram olarak ele almak gerekmektedir (Çelik, 1999).

Liderlik üzerine yapılan tüm tanımlar incelendiğinde liderin; grup içinde bir kişi olduğu, grup için amaç belirlediği, grup davranışları üzerinde etkili olduğu, grubu yönlendirdiği, grubun amaçlarıyla üyelerin amaçlarını uzlaştırdığı ve bunları de değerlendirdiği görülmektedir. Bu özelliklerin tamamı, sınıf yaşamını bir orkestra şefi gibi düzenleyip yönetmesi gereken öğretmenden de beklenen davranışlardır. Her öğretmen liderliği bilme ve sınıf içinde liderce davranışlar sergilemelidir.

Davranışçı liderlik kuramına göre, öğretmenlerin sınıf içi liderlik stillerinin iki tipe yönelmiş olacağı söylenebilir. Bunlardan biri Öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesine diğeri ise, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına yönelmiş olan lider öğretmenlerdir. Göreve yönelmiş öğretmenler, öğretim hedeflerine odaklanmış ve bunu gerçekleştirmek için sınıfta otoriter bir görüntü sergileyen kişiler olarak düşünmek mümkündür. Göreve yönelmiş öğretmenlerin, söz dinler, akıllı, uslu

öğrenciler istedikleri bilinir. Sınıfta öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına yönelmiş olan öğretmenler ise öğrencilerinin ilgi, ihtiyaç ve sorunlarına odaklanmış, empatik ve katılımcı bir anlayış içerisinde sınıf ortamında demokratik davranışlar sergileyen kişiler olarak ifade edilebilirler (Baloğlu, 20001).

İnsan davranışını değiştirmek amacıyla her türlü kavram ve sembolün iletilmesi süreci olan iletişim, sınıf yönetiminde de önemli bir yönetsel terimdir. İletişimin pek çok değişik tanımı yapılmaktadır. Sınıf ortamında ise öğrencilerin duygu ve düşüncelerini etkileyen, değiştiren veya buna imkân tanıyan eylemlerin tümü iletişim kapsamında düşünülebilir (Açıkalın, 1998).

Örgüt ortamında iletişim formal ve informal olmak üzere İki şekilde işler. Formal iletişim yapısal açıdan emir, bilgi ve kararların çift yönlü akımıdır. Örgütlerde formal iletişim her zaman informal iletişimle desteklenir. İnfomal iletişimse, örgüt üyelerinin kendi aralarındaki kişisel ve sosyal ilişkilere dayanır (Bursalıoğlu, 1999).

Sınıf yönetiminde öğretmen-öğrenci ilişkileri bakımından iletişim önemli bir süreçtir. Sınıf yönetiminin boyutlarından, sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerinin genel iletişim içindeki payları; sözel % 15 (konuşulan cümleler), ses %30 (tonlama, vurgu, telaffuz), beden dili %55 (mimikler, bakış, mesafe) oranındadır. Öğretmenler sınıf içinde geleneksel olarak sözel iletişimi ön plana çıkarmaktadırlar. Derslerin sunumunda olduğu gibi, sınıf yönetiminde de sözel iletişim daha çok kullanılmaktadır. Ancak iletişimin % 85'ini sözel olmayan iletişim işgal etmektedir (Selçuk, 2001).

Buna göre sınıf yönetiminde sözel olmayan iletişime daha fazla yer verilmesi, öğretmen-öğrenci ilişkileri ve öğrencilerin öğretmenleri algılaması bakımından önemlidir ve gereklidir. Sınıfta öğrenmenin oluşabilmesi, öğretmenin öğrenciyi, öğrencinin de öğretmenini anlayabilmesi ortak ve anlaşılır bir dilin kullanılmasına yani iletişim sürecinin iyi işlemesine bağlıdır. Öğretmen öğrenci iletişiminin sağlanması, kaynakla alıcı arasında ortak bir yaşantı alanı geliştirebilmeleri anlamına gelir (Okutan, 1997).

Etkili bir sınıf ortamında öğrenciler arasında güzel duygular, konuşma özgürlüğü, yapıcı tutumlar, başarı duygusu gibi olumlu davranışlar oluşabilmesi için formal iletişim, informal iletişimle desteklenmesi gerekmektedir.

Davranış yönetimi, sınıf yönetiminin bağımlı değişkenlerinden biridir. Davranış yönetimi bireyin davranışları üzerinde denetim sağlama işidir. Davranışları

yönetmenin amacı, öğrencinin kendini kontrol eder hale getirilmesi olarak ifade edilmektedir.

Öğretmenlerin sınıf ortamında başarılı davranış yönetimi sergileyebilmeleri için her dersin akışında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, onların göstereceği davranışları kestirme, gerektiğinde dikkatlerini başka yöne çekme, yedekleme ve sınırlandırma gibi teknikleri bilmesi gerekir (Özyürek, 1996).

Özbay (2001)'a göre öğretmenlerin etkili sınıf yönetiminde göstereceği tutum ve davranışlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

2.1.6 Öğretmenlerin Etkili Sınıf Yönetiminde Göstereceği Tutum ve Davranışlar

- Sınıfta hazırlıklı, planlı ve kendine güvenli olmak.
- Muhtemel sorunlara önceden hazırlıklı olmak.
- Sınıf kurallarına dikkat etmek.
- Sınıfta yapılan ilk faaliyetleri etkili ve başarılı olarak yapmak.
- Grup ve tüm sınıf çalışmalarını denetlemek.
- Etkili geri bildirim sunmak.
- Profesyonel ama yerinde dost olmak.
- Sürekli bir şeyler vermeye hazır ve inançlı olduğunu hissettirmek.
- Başa çıkma tekniklerini değişken ve aşamalı olarak kullanmak.
- Tutarlı ve mantıklı olmak.
- Tehdit savurmamak, güç kullanmamak ve adil olmak.
- Ben iletişimi içeren dil kullanmak.
- Düzeltici, onarıcı, kolaylaştırıcı, yol gösterici olmak.
- Aşın kontrolün, aşın hız yapmak olduğunu bilmek.
- Değer vermek, saygı duymak ve teşvik etmek (Özbay, 2001).

Öğrencilerin liseli ve üniversiteli olması, öğretmenin aday ve öğretmen olması hatta öğretmenlik kademisi bile kritik durumlarda öğretmenin sergilemesi gereken davranışlar konusunda farklı tercihler yapılmasına sebep olmaktadır. Genelde kritik durumlarda öğretmenlerin nasıl davranması konusunda, öğrencilerin şu andaki öğretmenlerden gördükleri davranış kalıplarına daha meyilli olduklarını ortaya koymaktadır.

Öğrenciler sert davranışlı öğretmenleri sevmiyor, dolayısıyla dersini anlamıyor. Alanında yeterli olmayan veya konusunu iyi sunamayan öğretmen de öğrencinin nazarında, sınıf yönetiminde babansız konumda görünüyor. Özetle öğretmen-öğrenci ilişkilerini iyileştirecek unsurların başında öğretmen gelmektedir. İlişkilerin olumlu ve iyi yönde ilerlemesi sınıf yönetiminin başarısını artırır (Okutan, 1995).

Öğretmen öğrenci ilişkilerinin sağlıklı olduğu başarılı sınıf yönetimlerinin sergilendiği eğitim örgütlerinde, derslere gönüllü katılım vardır. İstenmeyen öğrenci davranışları asgari düzeydedir, bireysel ve örgütsel amaçlar mümkün mesafede yakınlştırılmaktadır, dolayısıyla eğitimin kalitesi de yüksektir.

2.1.7. Sınıf Yönetiminde Disiplin ve Disiplin Modelleri

Disiplin; Genel anlamda disiplin kavramı, bir amaçla bir araya gelmiş insan grubunun düzen içinde yaşamasını sağlamak amacıyla seçilip konulmuş kuralları, hükümleri ve bunları uygulaması için alınan önlemleri ifade eder (Saritaş, 2000).

Disiplin denilince genellikle akla ceza gelir. Ancak yukarıdaki tanım da işaret edildiği gibi, disiplin sadece ceza vermekten ibaret bir iş değildir. Disiplin, olumsuz davranışların meydana gelmesini önlemek için tutarlı ve kararlı davranışlarda bulunmaktır. Disiplin, yapılan işlerin belirli bir düzen içinde yürütülmesidir (Erdoğan, 2000).

Saritaş (2000)'a göre eğitimde disiplini özetle; eğitimsel amaçları davranışa dönüştürme sürecinde öğrencilerden istenilen davranış belirlemeye, sergilemeye, yinelemeye ve bunları denetleyip sonuçlarını değerlendirmeye yönelik etkinliklerin tümü olarak tanımlamaktadır. “Disiplin, mevcut yasa, kural, ilke ve düzenlemelere uygun davranma” olarak tanımlanabilir. Birçok öğretmen, öğrencilerdeki disiplinsiz davranışların artışı, eğitim ve öğrenmeyi tehdit eden tehlikelerden biri olarak kabul etmektedir (Yiğit, 2007). Eğitim ortamında disiplin “ceza” ve “sıkı kontrol” anlamına gelmez (Rosen, 2005). Ceza, yıkıcı davranışa tepkidir. Disiplin ise yıkıcı davranış ve bundan doğan tepkiyi önlemek içindir (Tertemiz, 2000) Disiplinde önemli ilke, bireylerin kendi ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumlu oldukları ve başka kişilerin davranışlarının bunu engellememesi gerektiğidir (Tertemiz, 2000).

Disiplin konusu, sınıf ve okul yönetiminde uzun yıllardır eğitimcilerin karşı karşıya olduğu baş edilmesi güç sorunlardan bir tanesidir. Disiplin ile ilgili günümüze kadar yapılan tanımlamalara bakıldığında en genel anlamı ile disiplin, bir

amaç etrafında bir araya gelmiş insanların belirli bir düzen içerisinde yaşamalarını sağlamak amacı ile alınmış önlemler, konulmuş kurallar ve bunların uygulanması anlamına gelmektedir (Köktaş, 2007).

2.1.8. Disiplin Modelleri

1) Rudolf Dreikurs Modeli (Sosyal Disiplin Modeli)

Bu modelde disiplin kavramı Rudolf Dreikurs (1982) tarafında oluşturulmuştur, öğrencilerin kendi disiplinlerini geliştirmeleri esasına dayanır. Öğretmenin sınıf içi süreçlerde bunları dikkate alması gerekir. İstenmeyen davranışlar, tanınmak, dikkat çekmek, güç aramak, intikam almak ve yetersizlik göstermek gibi hedeflere ulaşmak için yapılan girişimler olarak görülmelidir. Öğretmen, bunları fark etmeli ve bunlarla baş edebilmelidir. Bazı insanlar, disiplin sağlamayı, çatışma veya davranış bozukluğu karşısında cezalandırma olarak düşünebilir. Çocuklar ise, genelde disiplini, yetişkinlerin koyduğu, kurallarını anlamadıkları karmaşık bir oyun olarak algılar.

Bu modelde öğrencilere dünyanın gerçekleri öğretmenlerce gösterilmesi gereği vurgulanmıştır. Ancak bu yolla öğrenciler davranışlarından sorumlu olmayı öğrenirler. Örneğin; sınıfını temiz tutmak, çöpleri yere atmamak vb. Öğrenci akılcı sonuçlarla davranışlar hakkında bilgilendirilir ve istedik davranışlarda bulunmaları için öğrencilere yardım edilir (Tertemiz, 2006) .

2- William Glasser Modeli (Gerçeklik Terapisi Teorisi)

Glasser, 1985 öncesi ve sonrası olmak üzere iki disiplin modeli ortaya atmıştır (Glasser, 1990). 1985 öncesi modelde, sınıf kuralları, davranışlar ve disiplin konularıyla ilgili toplantıların etkili olacağını savunmaktaydı. Glasser, sınıf kurallarının kaçınılmaz ve kuralara uyma konusunda kararlılığın şart olduğunu belirtmektedir. Öğretmenler, öğrencilere iyi seçenekler sunmalı ve sorumluluklar vurgulanmalıdır. Glasser'in yaklaşımında temel ilke, istenmeyen davranış gösteren bir öğrencinin bunun sorumluluğunu üstlenmesidir. Bu modelde eğer öğrenci isterse akıllı basında, mantıklı olabilir ve davranışlarını kontrol edebilir. Glasser, öğrencilerin mantıklı varlıklar olduğuna, isterlerse davranışlarını kontrol edebileceklerine inanır. Öğrenciler kötü seçenekler yerine, iyi seçeneklere yönelmede sık sık

desteklenmelidir. Öğrencinin uygun tercihler yapmasında rehberlik, öğretmenin görevidir (Çelik, 2008).

3- Jacob S. Kounin Modeli (Dalga Etkisi); Kounin Modeli

Kounin (1977) çalışmasında, sınıfta disiplin sağlamada kaos teorisinde söz edilen dalga etkisinin önemine dikkat çekmektedir. Kounin'e göre öğretmen, bir öğrencinin istenmeyen davranışını düzeltince, bu durum, diğer öğrencilerin de davranışını etkiler. Kounin'in dalga etkisi üzerindeki araştırması, ders sırasında bir gün bir öğrencinin gazete okumasına karşı çıktığı sırada başlamıştır. Birden, sınıftaki diğer öğrencilerin davranışında bir farklılık gözlemiştir. Öğrenciler, daha dik olarak oturmuşlar ve dersi daha dikkatli dinlemeye başlamışlardır. Bu modele göre öğretmen, konular arasında yumuşak bir geçiş yapmalı, dersi yarıda kesip askıda bırakmamalı, sırasız ve düzensiz bir biçimde konudan konuya geçmemelidir (Ergün, 2011).

4- Frederic Skinner Modeli (Davranış Değiştirme Modeli)

Yeni Skinner Modeli: Skinner, öğrenme konusunda davranışçı teorisinin temsilcileri arasında yer alır Kendisi bir okul ve sınıf disiplin modeli önermemiştir. Skinner'e göre davranış değiştirmede izlenecek temel yol ödül-ceza yöntemidir. Ona göre sistematik olarak ödüllendirilen davranış, öğrencilerin istenen yönde davranışlarını şekillendirmektedir. Öğretmen, istenen davranış ödüllendirirse, öğrenci aynı davranışını tekrar etme eğilimi gösterir. Öğretmenler, öğrencilerin olumlu davranışlar geliştirmeleri için sözlü yorum, yüz ifadeleri, mimik, gülümseme, hoş söz, not ve yıldız gibi ödül ve pekiştireçler vererek ilgi ve çabayı artırabilirler. Ödüllendirilmeyen, göz ardı edilen ve ceza verilen davranış ise zayıflar ve söner. Ceza, istenmeyen davranışın yok olması için olumlu pekiştireçlerden daha çabuk etkisini gösterir.

5) Marlene Canter Modeli (Kendine Güvene Dayalı Disiplin)

Canter Modeli; Canter (1976) modelinin esası, öğrencilerin sorumlu davranışlar sergilemesi gereği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Aile ve toplum için bu şarttır. Öğretmenler, disiplini sağlamak için ilk derste beklenti ve duygularını açıkça belirtmeli, belirlenecek sınıf kurallarını bir yere asmalı ve bu konuda ısrarlı davranmalıdırlar. Canter, öğretmenin başarısızlığının sebebini, disiplini sağlamadaki başarısızlığı olarak görmektedir. Canter, disiplini sıkı kontrol ve öğrencilere insanlık dışı davranma değil, insancıl öğrenme ortamı sağlayarak, psikolojik güvenlik ve yetenekleri genişletecek bir gereksinim olduğunu savunmaktadır.

6) Hiam Ginnot Modeli (Etkili İletişim Odaklı Model)Ginott Modeli

Ginott (1971)'a göre, disiplin, bir dizi küçük zaferlerden meydana gelir ve disiplini sağlamada en önemli faktör öğretmendir. Öğretmen, öğrencilerinde görmek istediği davranışlar için öncelikle kendisi iyi bir model olmalıdır. Ginott, öğrenci istenmeyen bir davranış sergilediğinde öğrencilere kesinlikle “aptal”, “tembel”, “sorumsuz” gibi kelimeler kullanmak yerine, doğrudan davranış üzerinde yoğunlaşarak durumla ilgili “ben mesajları” (ben hayal kırıklığına uğradım, ben kızgıyım gibi) göndermesi gereğini vurgulamaktadır. Haim Ginott, öğrencilerle uygun etkili bir iletişim kurulmasından yanadır. Her durumda, sınıftaki bir krizi arttırmak ya da azaltmak, öğretmen tepkilerine bağlıdır. Bilinçli yada bilinçsiz olarak öğretmen, öğrenciler istenmeyen bir davranış sergilediğinde onları “haylaz”, “tembel”, “çürük” vb sıfatlarla etiketlemekten kaçınmalıdır (Yılmaz, 2008).

7) Lee Jones & Fred Jones Modeli (Sınıf Yönetimi Modeli)

Jones'in disiplin modelinin temel kaynağı, öğrencilere kendilerini kontrol etme yönünde destek sağlamaktır. Jones (1979), tipik bir sınıfta öğretmenlerin, öğretim zamanının yaklaşık % 50'sini, görevi yapmayan veya diğer öğrencileri rahatsız eden öğrencilerle uğraşarak geçirdiklerini ileri sürmektedir. Başlıca istenmeyen davranışlar ise, izin almadan konuşma, gürültü yapma, başkasının yerine oturma gibi genel davranışlardır. Öğretmen, sistematik olarak vücut dilini etkili kullanarak, öğrenciyi cesaretlendirerek ve bireysel yardım sunarak zaman kaybını

önleyebilir. Etkili vücut dili, vücudun duruş şekli, göz kontağı, yüz ifadeleri, sinyal gönderme, fiziksel yakınlık ile sağlanabilir. Öğrenciyi işe yoğunlaştırma, uygun davranmasını teşvik etme, motive etme öğrencinin iyi davranmasına yardımcı olur. “Hepiniz 45 dakika veya daha az zamanda işi bitirerseniz, son 10 dakika arkadaşlarınızla konuşma hakkı kazanacaksınız.” gibi sözlerle cesaret verilebilir. Öğretmenler, öğrencilere bireysel yardım sağlarsa, onlar da işi tamamlamaya daha fazla yöneleceklerdir (Ergün, 2011).

8) Fritz Redl ve William Wattenberg Modeli

Redl ve Wattenberg (1959) öğrencilerin sınıf içindeki davranışlarını etkileyen psikolojik ve sosyal faktörleri açıklamışlardır. Bu modele göre, istenmeyen davranış, sınıfta çok çabuk olarak yayılır. Öğretmen, istenmeyen davranışa müdahale etmeden önce yayılma potansiyelini değerlendirmelidir. Yayılma potansiyeli yüksek ise, öğretmen, derhal duruma müdahale etmelidir. Bu konuda önerilen bazı stratejiler, göz kontağı, baş sallama, yanına yaklaşma, mizah yoluna başvurma gibi yollardır. Eğer davranışın yayılma potansiyeli düşük ise, davranış görmezden gelinebilir veya doğru davranışın ne olduğu belirtilebilir (Yılmaz, 2008). Redl ve Wattenberg’e göre, insanlar grup içinde, bireysel olarak davrandıklarından farklı davranmaktadırlar. Öğretmenlerin, grup dinamiğinin farkında olması, etkili sınıf yönetimi için önemlidir. Bu modele göre şu tekniklerle öğretmen grubu kontrol altına alabilir: Kendi kontrolünü kaybetmeme, duruma göre yardım sunma, istenmeyen davranışın altında yatan psikolojik, zihinsel ve ahlaki gelişim gibi faktörlerin ne olduğunu değerlendirme. Redl ve Wattenberg, öğretmenin belli öğrencilere fazla yakın davranmasının diğer öğrencileri kışkırtabileceğini ve ödül verirken gerçekten nitelikli çalışmalara verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu modelde, öğrencilere kendilerinden ne beklendiği ve davranışlarının sonuçlarının ne olacağı dersin başında çok açık ve net olarak belirtilmelidir. Öğretmenler, yalnızca kendi duygularına göre davranmayıp, kendisini öğrencinin yerine koyarak ve ne hissettiklerini düşünerek sınıflarında olumlu iklim yaratabilirler.

9) Thomas Gordon Modeli (Öğretmen Merkezli Model)

Gordon'a göre, istenmeyen davranışlar açık ve kışkırtıcı olmayan iletişimle azaltılabilir. Modelin özü karışık bir durumda sorunun kime ait olduğunun belirlenmesidir. Sorun öğrenci kaynaklı ise öğretmen, bir danışman ve aktif dinleme (empatik dinleme) yolunu kullanarak, öğrenciye kendi sorununa kendisinin çözüm bulmasına yardım eder. Sorun öğretmene aitse, öğretmen ve öğrenciler ortak olarak çözüm üretmelidir. Gordon, sınıfta disiplinin sadece ödül ve ceza ile sağlanamayacağını ileri sürer. Otoriter disiplinin öğrenci üzerindeki olumsuz etkilerine dikkati çeker.

Gordon, kaybeden yok tekniğini önermektedir. Bu teknik, öğretmen ve öğrencinin karşılıklı ilişki içinde eşit katkılarına dayanan altı basamaklı bir tekniktir.

- 1-Sorunu tanımlama
- 2-Olası çözüm yolları üretme (öğretmen ve öğrenciler aynı sayıda fikir sunarak)
- 3-Çözümleri değerlendirme
- 4-En iyi çözümün hangisi olduğuna karar vermek
- 5-Tercih edilen çözüm önerisinin nasıl uygulanacağını belirleme
- 6-Çözümün başarısını değerlendirme (Ergün, 2011).

BÖLÜM III

3.1 YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın uygulandığı çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilecektir.

3.2. Veri Toplama Yöntemleri

Yönetim; belirli bir takım amaçlara ulaşmak için başta insan kaynakları olmak üzere, parasal kaynakları, demirbaşları, alet-teçhizat, hammadde ve yardımcı malzemeler ve nihayet zaman faktörünü birbirleriyle uyumlu ve etkin kullanmaya olanak verecek kararlar alma ve bunları uygulatma süreçlerinin toplamı şeklinde ortaya çıkar (Şimşek, 2005). Yönetim; belirli hedefleri gerçekleştirmek için bir araya gelmiş iki ya da daha fazla kişinin meydana getirdiği bir grup faaliyeti ya da sosyal bir olaydır (Eren, 2006).

Bu araştırmada, betimsel yöntemlerden ‘‘okul survey’’ yöntemi kullanılmıştır. Betimsel yaklaşımlar, genelde verilen bir durumu aydınlatmak standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkiler ortaya çıkartmak için yapılır(Çepni, 2007).

Betimsel yaklaşım türlerinden survey yöntemi; olayların, objelerin, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye açıklamaya çalışır. Okul personelin yasayışları, sınıf içindeki davranışları, eğitim –öğretim etkinlikleri, birbirleriyle ve toplumla olan ilişkileri dünya görüşleri ve bütün bu değişkenler arasındaki ilişki ve etkileşimler okul surveyleri yoluyla çalışılabilecek birer araştırma konusudur (Kaptan,1998)

3.3. Evren

Bu araştırmanın evrenini Giresun ili Piraziz ilçesindeki Mesleki ve teknik orta öğretimde okuyan lise üç ve dördüncü sınıflar oluşturmaktadır.

3.4. Örneklem

Araştırmanın örneklemini ise, Piraziz ilçe merkezinde bulunan mesleki ve teknik orta öğretimde okuyan öğrenciler arasından tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 200 öğrenci araştırma grubunu oluşturmaktadır.

3.5. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak kapsam ve geçerliği konu uzmanlarınca Nural E, (2006). "Ortaöğretim Kurumlarında Öğrencilerin Meslek Dersi Öğretmenlerinden Bekledikleri ve Gözledikleri Sınıf Yönetim Davranışları" K.T.Ü.Eğitim Bilim Bölümü, Trabzon. Tarafından geliştirilen veri toplama aracından yararlanılarak amaca uygun yapılandırılmış ankettir. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı çalışmada kullanılmadan önce ilgileşim katsayısı olarak 0,86 olarak bulunmuştur. Ön uygulama sonuçlarına göre aracın güvenilirliğinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayrıca uygulama esnasında açıklama ve demografik bilgileri toplamak amacıyla hazırlanmış bilgi toplama formu da kullanılacaktır. Anket, öğrencilerin öğretmenlerinden davranış beklentilerinin yer aldığı yirmi durum cümlesi her duruma dört davranış cümlesi ve her davranış cümlesinin karşısında beklentilerin sıklık dereceleri "Hiçbir Zaman", "Çok Az", "Ara Sıra" ve "Her Zaman" seçenekleri yer almaktadır. Bilgi toplama form anketinde bulunan kararsızım seçeneği; anketin güvenilirliği ve kesin sonuçlara ulaşma açısından anketten çıkartılmıştır. Çıkan verilerin böylece daha güvenli dağılımı sağlanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi İçin İstatistikî Teknikler

Bu araştırmanın verileri WİNDOWS/SPSS 10,0 paket programı ile analiz edilerek elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzde değerleri t testi tekniğinde yararlanılmıştır.

Dağıtılan anketler istatistiksel işlemlerde anket formundaki düzeyler, her zaman (4) ara sıra(3),çok az (2) hiçbir zaman (1) olarak puanlandırılmıştır.

BÖLÜM IV

4.1. BULGULAR VE TARTIŞMA

Öğrencilerin Cinsiyetine göre Atölye ve Dersliklerde Öğretmenlerden Davranış Beklentileri.

Bu bölümde; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerinden bekledikleri olumlu davranışlar ile ve gözledikleri olumlu ve olumsuz sınıf (Atölye)yönetimi davranışlarına ilişkin bulgular, araştırmada yer alan sorulara verilen yanıtlara göre yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğretmen Sınıfa Girdiğinde, Öğrenciler Ayakta ve Gürültü Yapıyorsa, Öğretmen Davranışına Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Memnuniyetsizliğini Bakışlarıyla Hissettirir.	Hiçbir zaman	9	5	45	23
	Çok az	45	23	30	16
	Ara sıra	73	37	54	28
	Her zaman	68	35	64	33
Kapının Önünde Durur, Öğrencilerin Yerlerine Oturmalarını Bekler.	Hiçbir zaman	54	28	31	16
	Çok az	42	21	50	26
	Ara sıra	88	45	62	32
	Her zaman	12	6	53	27
Uygun Bir Dille, Yumuşak Bir Tavırla Öğrencileri Uyarır.	Hiçbir zaman	20	10	6	3
	Çok az	66	34	16	8
	Ara sıra	51	26	23	12
	Her zaman	59	30	152	77
Kızar, Bağırır ve Gerekli Cezayı Verir.	Hiçbir zaman	50	26	146	75
	Çok az	55	28	32	16
	Ara sıra	69	35	12	6
	Her zaman	22	11	5	3

Tablo1'de Öğretmen sınıfa girdiğinde öğrenciler yerlerine oturmamış, ayakta ve gürültü yapıyorsa, Bu durum karşısında öğretmenin tutumuna ilişkin öğrenci beklentileri ve gözlemleri; Memnuniyetsizliğini bakışlarıyla hissettirir, cevabını öğrenciler; hiçbir zaman % 32 ara sıra %28, her zaman %23,çok az %16, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %37, hiçbir zaman %35 çok az %23 ve her zaman %5 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Kapının önünde durur, öğrencilerin yerlerine oturmalarını bekler, Cevabını öğrenciler, ara sıra %32, her zaman %27, çok az % 26, hiçbir zaman %16, oranında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %45, hiçbir zaman %28, her zaman %6, çok az %21 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Uygun bir dille, yumuşak bir tavırla öğrencileri uyarır, cevabını öğrenciler her zaman %77, çok az %12, ara sıra %8. hiçbir zaman%3, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; hiçbir zaman %10, ara sıra %26, her zaman %30, çok az %34 ve oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Kızar, bağırır ve gerekli cezayı verir, cevabını öğrenciler her zaman %3. çok az %16, ara sıra %6, hiçbir zaman %75, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %35, çok az %28, hiçbir zaman %26, her zaman %11 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğretmen sınıfa girdiğinde, öğrenciler yerlerine oturmamış, ayakta ve gürültü yapıyorsa; öğrenciler, "Uygun bir dille, yumuşak bir tavırla uyarılmayı" en yüksek düzeyde, "Kızar, bağırır ve gerekli cezayı verir." Davranışlarında en düşük düzey beklenmektedir.

Öğrencilerin bu beklentilerine karşı öğretmenin, "Kapının önünde durur, öğrencilerin yerlerine oturmalarını bekler." davranışını en yüksek düzeyde, "Memnuniyetsizliğini bakışlarıyla hissettirir." davranışını ise en düşük düzeyde, sergilediğini görülmektedir.Özbay da öğrencilerin istenmeyen durumları karşısında öğretmenlerin; sevecen, hoşgörülü sosyal ve insancıl olmaları gerektiğine değinmektedir (Özbay, 2001).

Tablo 2. Öğretmen, Derse Başladıktan Sonra, Geç Gelen Öğrenciye,Öğretmenin Davranışına Göre Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Nedenini Sorar. Bir Daha Geç Kalmamasını Söyleyerek Oturmasına İzin Verir	Hiçbir zaman	4	2	1	1
	Çok az	22	11	8	4
	Ara sıra	44	22	10	5
	Her zaman	128	65	181	91
Derse Kabul Geç Kâğıdı Alması İçin İdareye Gönderir	Hiçbir zaman	44	22	51	26
	Çok az	58	30	56	28
	Ara sıra	77	39	74	37
	Her zaman	17	9	19	10
Hiçbir Şekilde Derse Almaz	Hiçbir zaman	101	52	163	82
	Çok az	68	35	27	14
	Ara sıra	25	13	8	4
	Her zaman	2	1	2	1
Alışkanlık Haline Getiren Öğrenciyi cezalandırır	Hiçbir zaman	22	11	35	18
	Çok az	40	20	49	25
	Ara sıra	80	40	50	25
	Her zaman	56	28	65	33

Tablo 2’de Öğretmen, Derse Başladıktan Sonra, Geç Gelen Öğrenciye, Öğretmenin Davranışına Göre Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Nedenini sorar, bir daha geç kalmamasını söyleyerek oturmasına izin verir, cevabını öğrenciler; her zaman %91, çok az %4, ara sıra %5, hiçbir zaman %1 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %65, ara sıra %21, çok az %11 ve hiçbir zaman %2 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Derse kabul (geç) kâğıdı almasını için idareye gönderir, cevabını öğrenciler; her zaman %10, çok az % 28. ara sıra %37, hiçbir zaman %26 oranlarında Öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %9, hiçbir zaman %22 çok az %30 ve ara sıra %39 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Hiçbir şekilde derse almaz, cevabını öğrenciler; her zaman %1, ara sıra %4, çok az %14 ve hiçbir zaman %82 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %1, ara sıra %13 çok az %35 ve hiçbir zaman %52 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Alışkanlık haline getiren öğrenciyi cezalandırır, cevabını öğrenciler; her zaman %33, çok az %25, ara sıra %25 hiçbir zaman %18 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %40, her zaman %28, çok az %20 ve hiçbir zaman %11 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Araştırma kapsamına giren öğrenciler, öğretmenlerinden en fazla nedenini sorar bir daha geç kalmamasını söyleyerek oturmasına izin verir. Beklentisi içerisinde. Tabloda görüldüğü gibi, öğretmenden sonra sınıfa gelen öğrenci, bu davranışının nedeninin sorulmasını ve yerine oturmasına izin verilmesini beklemekte, derse kabul edilmemeyi hiçbir zaman istememektedir. Öğrencinin sözü edilen duruma ilişkin gözlemleri de beklentileriyle aynı yönde olduğu, fakat beklentileri karşılayacak düzeyde olmadığı tablodan anlaşılmaktadır.

Öğrencinin yanlış davranışlarını olumlu yönde değiştirecek öğretmenlerdir. Öğretmenler esnek davranma, model olma, sınıfta istenen davranışları çoğaltmak yoluyla istenmeyeni azaltmak, öğretmenlerin davranış biçimine bağlıdır. Davranış yönetimi sınıf yönetiminin bağımlı değişkenlerinden biridir. Davranış yönetimi bireyin davranışları üzerinde denetim sağlama işidir. İstenmeyen davranışları önleme ve istendik davranışları yerleştirme rol model durumunda ki öğretmenlerin liderlik davranışı sergilemesine bağlıdır.

Tablo 3. Dersin İslenişı Sırasında Sınıf Ortamını Bozan Öğrencilere, Öğretmenin Davranış. Biçimine Göre Öğrencilerin görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Tüm İkazlara Rağmen Davranışlarını Sürdürüyorsa Dışarı Çıkarır.	Hiçbir zaman	14	7	19	10
	Çok az	48	24	31	16
	Ara sıra	76	39	56	28
	Her zaman	59	30	94	47
Öğrencilerin Yerlerini Değıştirir	Hiçbir zaman	8	4	25	13
	Çok az	27	14	34	17
	Ara sıra	106	53%	79	40
	Her zaman	59	30	60	30
Öğrencileri Sözlü Olarak Uyarır. (Tatlı sert)	Hiçbir zaman	9	5	5	3
	Çok az	29	15	23	12
	Ara sıra	67	34	49	25
	Her zaman	91	46	123	62
Öğrencileri Cezalandırır. (Disipline verir)	Hiçbir zaman	78	40	96	48
	Çok az	78	40	76	38
	Ara sıra	39	20	9	5
	Her zaman	2	1	19	10

Tablo 3’de Dersin İslenişı Sırasında Sınıf Ortamını Bozan Öğrencilere, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre Öğrencilerin görüşlerinin Dağılımı,

Tüm ikazlara rağmen davranışlarını sürdürüyorsa dışarı çıkarır, cevabini öğrenciler, her zaman %47, çok az %16, ara sıra %28, hiçbir zaman %10 oranlananda öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %30, ara sıra %39, çok az %24 ve hiçbir zaman %7 oranında gösterdikleri cevabini vermişlerdir.

Öğrencilerin yerlerini değiştirir, cevabini öğrenciler; her zaman %30, çok az %17, ara sıra %40, hiçbir zaman %13, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %53, her zaman %30, çok az %14 ve hiçbir zaman %4, oranında gösterdikleri cevabini vermişlerdir.

Öğrencileri sözlü olarak uyarır, cevabını öğrenciler; her zaman %62 çok az %12, ara sıra %25, hiçbir zaman %3 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %46, sık %15, ara sıra %34 ve hiçbir zaman %5 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrencileri disiplin kuruluna göndererek cezalandırır, cevabını Öğrenciler, hiçbir zaman %48, çok az %38 her zaman %10 ve ara sıra %5, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışını her zaman %1, çok az %40, ara sıra %20 ve hiçbir zaman %40 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenciler çeşitli olumsuz durumlar karşısında sözlü olarak (tatlı sert) uyarılmayı beklemektedirler. Öğrenciler çeşitli olumsuz tavırlarıyla öğrencileri sözlük uyarmasını disiplin kuruluna göndermemelerini beklemektedir. Öğrencilerin, öğretmenin bu durum karşındaki davranışına ilişkin gözlemlerinin de aynı yönde olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin sınıf ortamında öğreticilik rolünün yanı sıra birde yöneticilik rolü vardır. Öğretmen her bireye hitap edebilmeyi, öğrencileri yetenekleri yönünde dinamik tutabilmeyi ve sınıf disiplini sağlamayı her öğretmenin yapması gereken önemli bir sınıf yönetim konusudur.

Harris’e göre, Öğrencilerin yanlış davranışlarının üç temel nedeni vardır. Öğrenci nasıl davranacağını bilmediği için yanlış yapar. Öğrenci davranışını bilir, zamanını bilmez, Davranış ve zamanını bilir, ara sıra unuttur, çoğunlukla hatasının farkında değildir (Başar, 1999).

Tablo4. Dersin işlenişi Sırasında, Dersle İlgilenmeyen,Uyuyan Başka İşlerle İlgilenen Öğrencilere, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Öğrenciyi Sözle Uyarır, Derse Katılımını Sağlar.	Hiçbir zaman	3	2	7	4
	Çok az	13	7	8	4
	Ara sıra	57	29	24	12
	Her zaman	126	63	161	81
Öğrencinin Dışarı Çıkmasına İzin Verir	Hiçbir zaman	70	35	11	6
	Çok az	60	30	34	17
	Ara sıra	64	32	75	38
	Her zaman	4	2	80	40
Davranışın Nedenlerini Araştırır, Yardım Olur	Hiçbir zaman	27	14	11	6
	Çok az	57	29	19	10
	Ara sıra	79	40	53	27
	Her zaman	33	17	117	59
Bu Tür Öğrencileri Kesinlikle Uyarır	Hiçbir zaman	95	48	126	63
	Çok az	61	31	46	23
	Ara sıra	33	17	21	11
	Her zaman	9	5	7	4

Tablo 4'de Dersin işleniş sırasında, dersle hiç ilgilenmeyen, uyuyan veya başka işlerle ilgilenen öğrencilere, öğretmenin davranış biçimine göre öğrencilerin beklenti ve gözlemlerinin dağılımı; Öğrenciyi sözle uyarır, derse katılım sağlar, cevabını öğrenciler, her zaman %81, ara sıra %12, çok az %4 ve hiçbir zaman %4 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %63, ara sıra %29, çok az %7 ve hiçbir zaman %2 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. Öğrencinin dışarı çıkmasına izin verir, cevabını öğrenciler. Her zaman %40, sık %17, ara sıra %38, hiçbir zaman %6 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %2, sık %32, çok az %30 ve hiçbir zaman %35 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Davranışının nedenlerini araştırır yardımcı olur, cevabını Öğrenciler; her zaman %59, çok az %10, ara sıra %27, hiçbir zaman %6 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %40 her zaman, sık, %29 %17 ve her zaman %14 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Bu tür öğrencileri kesinlikle uyarır, cevabını öğrenciler, hiçbir zaman %63, her zaman %4, sık %23, ara sıra %11, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %5, çok az %31, ara sıra %17 ve hiçbir zaman %48 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Dersle hiç ilgilenmeyen uyuyan Öğrenciler, bu davranışları karşısında öğretmenlerden; kendilerini uyarıp derse katılmasını sağlamayı beklemekte, bu davranışlarından dolayı cezalandırılmayı istememektedirler. Öğrenci gözlemlerinin de öğretmenlerin bu doğrultuda tavır gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Tablo 4'de görüldüğü gibi öğrenci davranış beklentileri ile gözlemleri arasında anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler çeşitli olumsuz tavırlarıyla öğrencileri sözlü uyarmasını disiplin kuruluna göndermemelerini beklemektedir. Öğrencilerin, öğretmenin bu durum karşındaki davranışına ilişkin gözlemlerinin de aynı yönde olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin sınıf ortamında başarılı davranış yönetimi sergileyebilmeleri için her dersin akışında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, onların göstereceği davranışları kestirme, gerektiğinde dikkatlerini başka yöne çekme. Yedekleme ve sınırlandırma gibi teknikleri bilmesi gerekir (Özyürek, 1996).

Tablo 5. Bütün Çabalarına Rağmen, Dersin Yeterince Anlaşılmadığını Anlayan Öğretmenin Davranış Biçimine Göre Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Bir Tekrar, Özet ya da Uygulama Yapar.	Hiçbir zaman	6	3	4	2
	Çok az	22	11	11	6
	Ara sıra	72	36	29	15
	Her zaman	99	5	156	78
İyice Anlamış Öğrencilere Kısa Tekrar Yaptırır.	Hiçbir zaman	45	23%	25	13
	Çok az	54	27	41	21
	Ara sıra	73	37	69	35
	Her zaman	26	13	65	33
Yöntem ve Araç-Gereçlerini Yeniden Gözden Geçirir.	Hiçbir zaman	39	20	12	6
	Çok az	77	39	28	14
	Ara sıra	55	28	67	34
	Her zaman	28	14	93	47
Öğrenenlerle Yetinir, Derse Devam Eder.	Hiçbir zaman	86	43	145	73
	Çok az	57	29	31	16
	Ara sıra	35	18	11	6
	Her zaman	21	11	11	6

Tablo 5’de Bütün çabalarına rağmen, dersin yeterince anlaşılmadığını anlayan, öğretmenin davranış biçimine göre öğrencilerin beklenti ve gözlemlerinin dağılımı;

Kısa bir tekrar, özet ya da uygulama yapar, cevabını öğrenciler, her zaman %78, ara sıra %15, çok az %6 ve hiçbir zaman %2 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %50, ara sıra %36, çok az %11 ve hiçbir zaman %3 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. İyice anlamış öğrencilere kısa tekrar yaptırır , cevabını öğrenciler. Her zaman %33, çok az %21, ara sıra %35, hiçbir zaman %13 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %13, ara sıra %37, çok az %27 ve hiçbir zaman %23 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Yöntem ve araç-gereçlerini yeniden gözden geçirir. Cevabını Öğrenciler; her zaman %47, çok az %14, ara sıra %34, hiçbir zaman %73 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %28, her zaman %14 çok az %39 ve ara sıra %20 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenenlerle yetinir, derse devam eder, cevabını öğrenciler, hiçbir zaman %73, her zaman %6, çok az %16, ara sıra %6, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %6, çok az %16, ara sıra %18 ve hiçbir zaman % 43 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. Bütün çabalarına rağmen, dersin yeterince anlaşılmadığını anlayan, öğretmenin; Kısa bir tekrar, özet ya da uygulama yapar. Kanısında oldukları görülmektedir.

Öğretmen, sınıf içerisinde bir konuyu öğretmeye başlamadan önce konusunun ne olduğu ve neden öğretilmek zorunda olduğunu bilmek durumundadır. Öğrencilerin bu konuyu öğrenmeleriyle neler kazanacakları, verilen bilginin gerçek yaşama nereler katacağı öğrencilere Aktarılarak, öğretim bir ihtiyaç haline getirilmelidir. Bütün bu güdüleme ve motive etmelere rağmen ders yeterince anlaşılmama durumunda öğretmen kısa bir tekrar, özet, yâda uygulama yapması uygun olacaktır.

Tablo 6. Sınavda Kopya Çeken Öğrencilere Öğretmenin, Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Uyarır Kopya Çekmesini Engellenecek Önlemler Alır.	Hiçbir zaman	11	6	3	2
	Çok az	31	16	9	5
	Ara sıra	42	21	34	18
	Her zaman	115	58	148	76
Öğrenciyi Sınavdan Çıkarır.	Hiçbir zaman	38	19	43	22
	Çok az	77	39	57	30
	Ara sıra	66	34	57	30
	Her zaman	15	8	35	18
Öğrenciyi Sınavdan Atar ve Cezalandırır.	Hiçbir zaman	38	19	75	38
	Çok az	48	24	31	16
	Ara sıra	68	34	12	6
	Her zaman	44	22	23	12
Öğrencinin İsmi Alır, Sınava Devam Etmesine İzin Verir.	Hiçbir zaman	47	24	42	21
	Çok az	47	24	71	36
	Ara sıra	72	36	61	31
	Her zaman	33	17	8	4

Tablo 6’da Sınavda kopya çeken öğrencilere öğretmenin davranış biçimine göre öğrencilerin beklenti ve gözlemlerinin dağılımı;

Uyarır kopya çekmesini engelleyecek önlemler alır, cevabını öğrenciler, her zaman %76, ara sıra %18, çok az %5 ve hiçbir zaman %2 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %58, ara sıra %34, çok az %16 ve hiçbir zaman %6 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenciyi sınavdan çıkarır’, cevabını öğrenciler, Her zaman %18, çok az %30, ara sıra %30, hiçbir zaman %22 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %8, ara sıra %34, çok az %39 ve hiçbir zaman %19 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenciyi sınavdan atar ve cezalandırır, cevabını Öğrenciler; her zaman %12, çok az %16, ara sıra %6, hiçbir zaman %38 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %34, her zaman %22 çok az %24 ve ara sıra %34 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrencinin ismini alır, sınava devam etmesine izin verir.’, cevabını öğrenciler, hiçbir zaman %21, her zaman %4, çok az %36, ara sıra %31, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %17, çok az %24, ara sıra %36 ve hiçbir zaman %24 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. Öğrenciler olumsuz durum karşısında öğretmenlerin kopya çekme işlemi gerçekleşmeden önce uyarıp kopya çekilmesini önleyecek önlemlerin alınması kanısında oldukları şeklinde değerlendirilebilir.

Öğretmenin sınıftaki öğrencileri algılayış tarzı disiplin anlayışını ortaya koyar. Disiplin denilince akla genellikle ceza gelir. Ancak disiplin sadece ceza vermekten ibaret değildir. Disiplin, olumsuz davranışlar ortaya çıkmasını önlemek için tutarlı ve kararlı davranışlarında bulunarak, işlerin belirli bir düzen içinde yürütülmesidir (Erdoğan, 2001).

Tablo 7. Sınav Notuna İtiraz Eden Öğrenciye, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Öğrencinin İtirazını Kabul Eder.	Hiçbir zaman	25	13	12	6
	Çok az	71	36	27	14
	Ara sıra	50	25	148	76
	Her zaman	53	27	160	83
İtirazı Reddeder.	Hiçbir zaman	53	27	15	8
	Çok az	68	34	9	5
	Ara sıra	60	30	9	5
	Her zaman	18	9	40	21
İtiraz Edilen Sınav Kâğıdını Sınıfça Değerlendirir.	Hiçbir zaman	34	17	43	22
	Çok az	50	25	44	23
	Ara sıra	76	38	67	35
	Her zaman	39	20	6	3
İtiraz Edilen Sınav Kâğıdını Sahibiyle Beraber Değerlendirir	Hiçbir zaman	14	7	11	6
	Çok az	25	13	16	8
	Ara sıra	85	43	163	83
	Her zaman	76	38	86	44

Tablo 7’de Sınav notuna itiraz eden öğrenciye, öğretmenin davranış biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı;

Öğrencinin itirazını kabul eder, cevabını öğrenciler, her zaman %83, ara sıra %76,çok az %14ve hiçbir zaman %6 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler.

Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %27, ara sıra %25,çok az %36ve hiçbir zaman %13oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

İtirazı reddeder, cevabını öğrenciler. Her zaman %21, çok az %5, ara sıra %5, hiçbir zaman %8 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %9,ara sıra %30,çok az %34 ve hiçbir zaman %27 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

İtiraz edilen sınav kâğıdını sınıfça değerlendirir, cevabını Öğrenciler; her zaman %3, çok az %23, ara sıra %35, hiçbir zaman %22 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %38, her zaman %20 çok az %25 ve ara sıra %38 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

İtiraz edilen sınav kâğıdını sahibiyle beraber değerlendirir, cevabını öğrenciler, hiçbir zaman %6, her zaman %44, çok az %8, ara sıra %83, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %38, çok az %13, ara sıra %43 ve hiçbir zaman %7 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. Öğrenciler kendilerine haksızlık yapıldığının düşündüklerinde veya sınav notlarının beklentilerini karşılamadığı durumlarda; sınav notuna itiraz etmek istemekteler, Öğretmenler bu durum karşısında beklentileri tam karşılayamadıkları görülmektedir.

Sınav notuna itiraz edildi durumlarda itirazın kabul edilerek, sınav kâğıdının öğrenciyle birlikte değerlendirilmesi gerekir. Bu durum öğrencinin demokrasi, haksızlık karşısında hak arama, kendine güven ve kendini ifade edebilme ve kişilik gelişimine olumlu katkı sağlar.

Tablo 8. Önceden Verilmiş Bir Çalışmayı yâda Ödevi Yapmayan Öğrenciye, Öğretmenin Davranış Biçimi ile Öğrenci Beklentilerinin Karşılaştırılması

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Düşük Notla Değerlendirilir.	Hiçbir zaman	9	5	53	27
	Çok az	61	31	46	24
	Ara sıra	72	36	10	5
	Her zaman	57	29	10	5
Mazereti Dikkate Alır Ek Sure Veririm.	Hiçbir zaman	14	7	8	4
	Çok az	54	27	32	16
	Ara sıra	59	30	146	74
	Her zaman	70	36	112	58
Kesinlikle Cezalandırır.	Hiçbir zaman	46	23	60	31
	Çok az	76	38	12	6
	Ara sıra	62	31	8	4
	Her zaman	16	8	3	2
Ödev Yapmama Nedenlerini Araştırır, Sonucuna Göre Davranır.	Hiçbir zaman	19	10	9	5
	Çok az	32	16	52	27
	Ara sıra	91	46	132	67
	Her zaman	57	29	6	3

Tablo 8’de Önceden verilmiş bir çalışmayı ya da ödevi yapmayan öğrenciye, öğretmenin davranış biçimi ile öğrenci beklentilerinin karşılaştırılması

Düşük notla değerlendirilir, cevabını öğrenciler, her zaman %5, ara sıra %5, çok az %24 ve hiçbir zaman %27 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %29, ara sıra %36, çok az %31 ve hiçbir zaman %5 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Mazereti dikkate alır ek süre veririm, cevabını öğrenciler, Her zaman %58, çok az %16, ara sıra %74, hiçbir zaman %4 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler.

Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %36, ara sıra %30, çok az %27 ve hiçbir zaman %8 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Kesinlikle cezalandırır, cevabını Öğrenciler; her zaman %2, çok az %6, ara sıra %4, hiçbir zaman %31 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %31, her zaman %8 çok az %38 ve hiçbir zaman %23 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Ödev yapmama nedenlerini araştırır, sonucuna göre davranır’, cevabını öğrenciler, hiçbir zaman %5, her zaman %3, çok az %27, ara sıra %67, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %29, çok az %16, ara sıra %46 ve hiçbir zaman %10 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenci davranışı öğretmen davranışını yansımasıdır. Öğretmen kendisini örnek alan öğrenciye model olmak durumundadır. Öğretmen öğrencilerin çok iyi tanıyarak işe başlamışlardır. Öğrencisini çok iyi tanıyan öğretmen olumsuz durumlar karşısında öğrencilerinin ne tür bir davranış sergileyebileceklerini önceden tahmin edebilir.

Tablo 9. Derse Defter, Kitap Gibi Ders Araç-Gereçlerini Getirmeyen Öğrencilere, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Sözle Uyarır.	Hiçbir zaman	5	3	10	5
	Çok az	21	11	32	16
	Ara sıra	63	32	150	76
	Her zaman	110	55	120	63
Derse Almaz.	Hiçbir zaman	62	31	45	23
	Çok az	83	42	24	13
	Ara sıra	47	24	3	2
	Her zaman	7	4	88	46
Notla Değerlendirir	Hiçbir zaman	43	22	72	37
	Çok az	58	29	29	15
	Ara sıra	76	39	4	2
	Her zaman	20	10	63	32
Okul Rehberlik Servisine Gönderir	Hiçbir zaman	112	56	55	28
	Çok az	52	26	43	22
	Ara sıra	26	13	34	17
	Her zaman	9	5	12	6

Tablo 9’da Derse Defter, Kitap Gibi Ders Araç-Gereçlerini Getirmeyen Öğrencilere, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Sözle uyarır, cevabını öğrenciler, her zaman %63, ara sıra %76, çok az %16 ve hiçbir zaman %5 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %55, ara sıra %32, çok az %11 ve hiçbir zaman %3 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. ‘Derse almaz’, cevabını öğrenciler. Her zaman %23, çok az %13, ara sıra %2, hiçbir zaman %23 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %4, ara sıra %24, çok az %42 ve hiçbir zaman %31 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Notla değerlendirir, cevabını Öğrenciler; her zaman %32, çok az %15, ara sıra %2, hiçbir zaman %37 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %31, her zaman %10 çok az %29 ve hiçbir zaman %22 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Okul rehberlik servisine gönderir, cevabını öğrenciler, hiçbir zaman %28, her zaman %6, çok az %22, ara sıra %17, oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %5, çok az %26, ara sıra %13 ve hiçbir zaman %56 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenci davranışı öğretmen davranışını yansımasıdır. Öğretmen kendisini örnek alan öğrenciye model olmak durumundadır. Öğretmen öğrencilerin çok iyi tanıyarak işe başlamışlardır. Öğrencisini çok iyi tanıyan öğretmen olumsuz durumlar karşısında öğrencilerinin ne tür bir davranış sergileyebileceklerini önceden tahmin edebilir. Öğretmenlerin sınıf içi ve dışı yönetsel rollerini yerine getirebilmesi için, öğrencilerin özelliklerin çok iyi bilinmesi gerekir. Her öğrenci farklı özelliklere sahiptir.

Tablo 10. Öğrencilerin Kılık-Kıyafet Yönünden Kurallara Uymadığını Gören Öğretmenin Davranış Biçimine göre, Öğrenci görüşlerinin Dağılımı

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Kuralları Hatırlatır.	Hiçbir zaman	12	6	23	12
	Çok az	10	5	22	11
	Ara sıra	37	19	140	71
	Her zaman	141	71	118	61
Derse Almaz. İdareye Gönderir.	Hiçbir zaman	54	27	51	27
	Çok az	80	40	17	9
	Ara sıra	36	18	6	3
	Her zaman	29	15	12	6
Davranışının Nedenlerini Araştırır. Öğrenciye Yardım Eder.	Hiçbir zaman	60	30	13	7
	Çok az	67	34	73	38
	Ara sıra	48	24	94	49
	Her zaman	24	12	63	33
Konuyu Ailesiyle Görüşür.	Hiçbir zaman	86	43	69	36
	Çok az	53	27	24	12
	Ara sıra	45	23	37	19
	Her zaman	16	8	27	14

Tablo 10'de Öğrencilerin Kılık-Kıyafet Yönünden Kurallara Uymadığını Gören Öğretmenin Davranış Biçimine göre,Öğrenci görüşlerinin Dağılımı;

Kuralları hatırlatır, cevabını öğrenciler, ara sıra %71, her zaman % 61, çok az %11, hiçbir zaman %12 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışları; her zaman %71, ara sıra %19, çok az %5 ve hiçbir zaman %5oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Derse almaz. İdareye gönderir, cevabını öğrenciler, her zaman %6, %27, ara sıra %3, hiçbir zaman %57 oranlarında öğretmenlerden Beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; sık %40, hiçbir zaman %27, ara sıra %18 ve her zaman %15oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Davranış nedenlerini araştırır, öğrenciye yardım eder, cevabını öğrenciler; her zaman %33, sık %38, ara sıra %49, hiçbir zaman %7 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %12, sık sık %34, ara sıra %24 ve hiçbir zaman %30 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Konuyu ailesiyle görüşür, cevabını öğrenciler; hiçbir zaman %36 çok az %32, ara sıra %19, her zaman %8 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı: her zaman %8, sık %27, ara sıra %23 ve hiçbir zaman %43 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenci gözlemlerine göre öğretmenin bu durumdaki tavrı ise, ara sıra sınıf içi etkinliklerde sorumluluklar verdikleri, ailelerle görüşerek öğrencilere yardımcı olmaya çalıştıkları fakat bu davranışlarının öğrencilerin beklentilerini karşılayacak düzeyde olmadığı tablodan çıkarılabilecek sonuçlardandır.

Öğretmen sadece kaliteye odaklanarak öğrencilerin insan olduklarını unutmamalıdır. Dolayısıyla öncelikle biyolojik ve psikolojik bir varlık olan öğrencilerin sınıf ortamında, öğretmenlerce istenen veya istenmeyen öğrenci davranışları karşısında bir beklentileri vardır. Bu beklentide genellikle kuralların hatırlatılması ve yardım edilmesi şeklinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 11. Sınıfta Okul Arkadaşlığının Ötesinde, Sınıfın Dikkatini çeken Davranışlarda Bulunan Kız Ve Erkek Öğrencilere, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Sözle Uyarır, Sınıftaki Yerlerini Değiştirir.	Hiçbir zaman	30	15	39	20
	Çok az	48	24	46	24
	Ara sıra	48	24	83	43
	Her zaman	74	37	91	47
Okul İdaresine Bildirir.	Hiçbir zaman	32	16	46	24
	Çok az	77	39	32	17
	Ara sıra	56	28	23	12
	Her zaman	32	16	52	28
Rehberlik Servisine Gönderir.	Hiçbir zaman	77	41	46	25
	Çok az	50	27	35	19
	Ara sıra	41	22	51	28
	Her zaman	20	11	117	62
Her İki Öğrenciyi de cezalandırır. (Disipline verir.)	Hiçbir zaman	69	37	39	21
	Çok az	75	40	16	8
	Ara sıra	32	17	18	9
	Her zaman	12	6	5	3

Tablo 11’de Sınıfta normal okul arkadaşlığının ötesinde, oldukça samimi, sınıfın dikkatini çeken davranışlarda bulunan kız ve erkek öğrencilere, öğretmenin davranış biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı.

Sözle uyarır, sınıftaki yerlerini değiştirir, cevabını öğrenciler, her zaman %47, ara sıra %43, çok az %24, , hiçbir zaman %20 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %34, sık %24, ara sıra %24 ve hiçbir zaman %15 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Okul idaresine bildirir, cevabını öğrenciler; her zaman % 28, çok az % 17, ara sıra %12, hiçbir zaman %24 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; çok az %39, ara sıra %28 hiçbir zaman %16 ve her zaman %16 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir

Rehberlik servisine gönderir, cevabını öğrenciler, her zaman %62, ara sıra %28, çok az %19, hiçbir zaman %25 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; hiçbir zaman %41, çok az %27, ara sıra %22 ve her zaman %11 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Her iki öğrenciyi de cezalandırır (Disipline verir.), cevabını öğrenciler; her zaman %3, çok az %8, ara sıra %9, hiçbir zaman %21 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %6, çok az %40, ara sıra %17 ve hiçbir zaman %37 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Bu durumda öğrenci görüşlerine göre, öğretmenlerin de aynı doğrultuda davranış sergilediği ancak bu davranışların beklenenlerin altında kaldığı tabloda görülmektedir. Sınıf yönetimi eğitim öğretimin en önemli bileşenidir. Öğretmenler sınıfta istenmeyen durumlar karşısında gerekli yönlendirme ve ikazları yapacak sınıf yönetim bilgisine sahip olmalıdırlar.

Sınıf yönetimi, amaçlar doğrultusunda sınıftaki öğrenci etkinliklerini en üst düzeye çıkarıp, sınıf ortamını olumsuz yönde etkileyen öğrenci davranışlarını asgari düzeyde tutmaktır (Okutan, 1995)

Sınıfta lider ve yönetici konumunda olan öğretmen, sınıf ahengini bozacak davranışlar meydana gelmeden önce gerekli ikaz ve yönlendirmeleri yaparak sınıfı eğitim öğretime hazır bulundurmalıdır.

Tablo 12. Öğrenciler Arasındaki Anlaşmazlıkların Çözümünde Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Her İki Tarafı Dinleyerek Ortak Bir Çözüm Bulmaya Çalışır.	Hiçbir zaman	18	9	10	5
	Çok az	29	15	12	6
	Ara sıra	42	21	165	86
	Her zaman	109	55	116	60
Her İkisini de Dersten Atar.	Hiçbir zaman	53	27	48	25
	Çok az	98	49	20	10
	Ara sıra	35	18	9	5
	Her zaman	13	7	35	18
Okul Rehberlik Servisine Gönderir.	Hiçbir zaman	60	30	65	34
	Çok az	68	34	36	19
	Ara sıra	43	22	54	28
	Her zaman	27	14	43	22
Anlaşmazlığın Boyutuna Göre Ailesiyle İşbirliği Yapar.	Hiçbir zaman	44	22	73	38
	Çok az	58	29	37	19
	Ara sıra	53	27	40	21
	Her zaman	42	21	6	3

Tablo 12’de Öğrenciler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde öğretmenin davranış biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı,

Her iki tarafı dinleyerek ortak bir çözüm bulmaya çalışır, cevabını öğrenciler; her zaman %60, ara sıra %86, sık sık %6 hiçbir zaman %5 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %55, çok az %15, ara sıra %21 ve hiçbir zaman %9 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Her ikisini de dersten atar, cevabını öğrenciler; her zaman %18, sık sık %10, ara sıra %5, hiçbir zaman %25 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %7, çok az %49, ara sıra %18 ve hiçbir zaman %27 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir,

Okul rehberlik servisine gönderir, cevabını öğrenciler, her zaman %22, sık sık %19, çok az %28, hiçbir zaman %34 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; çok az %34, ara sıra %22 her zaman %14 ve hiçbir zaman %30 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Bu durumda öğrenci görüşlerine göre, öğretmenlerin de aynı doğrultuda davranış sergilediği ancak bu davranışların beklenenlerin altında kaldığı tabloda görülmektedir.

Lider konumunda olan öğretmenlerin öğrenciler arasında ki iletişim veya iletişimsizlik durumlarında hakem konumunda kalarak, öğrencilerin davranışlarını değerlendirmelidirler

Tablo 12’de görüldüğü gibi Öğrenciler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde öğretmenin hakem konumunda kalması öğrenciler tarafından beklenmektedir.

Tablo 13. Dersin işlenişine Geçmeden Önce Öğretmenin Öğrencileri Motive Etmesine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Hemen Konuya Başlamaz, Konuyla İlgili Masal, Fıkra. vb. Anlatır	Hiçbir zaman	51	26	18	9
	Çok az	63	32	41	21
	Ara sıra	56	28	129	66
	Her zaman	27	14	14	7
Öğrenciyi, Konunun Hayatını Kolaylaştıra-cağına inandırır.	Hiçbir zaman	35	18	27	14
	Çok az	81	41	34	18
	Ara sıra	51	26	115	60
	Her zaman	31	16	2	1
Dersin Sonunda Notla Değerlendireceğini Söyler.	Hiçbir zaman	44	22	90	47
	Çok az	64	32	45	24
	Ara sıra	62	31	27	14
	Her zaman	29	15	28	15
İlgilerini Çekmeleri İçin Espiri Yapar.	Hiçbir zaman	27	14	9	5
	Çok az	60	30	14	7
	Ara sıra	71	36	43	22
	Her zaman	41	21	127	66

Tablo 13'de Dersin işlenişine geçmeden önce öğretmenin öğrencileri motive etmesine ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı; Hemen konuya başlamaz, konuyla ilgili masal, fıkra. Vb. anlatır'', cevabını öğrenciler; ara sıra %66, çok az %21, hiçbir zaman % 9 ve her zaman %7 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; çok az %32 ara sıra %28 ve hiçbir zaman %26 ve her zaman %14 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenciyi, konunun hayatını kolaylaştıracağına inandırır'', cevabını öğrenciler; , ara sıra %60, sık sık %18, hiçbir zaman %14 ve her zaman %1 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışları, sık sık %41, her zaman %16, ara sıra %26 ve hiçbir zaman %18oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Dersin sonunda notla değerlendireceğini söyler, cevabını öğrenciler; her zaman %15, çok az %24, ara sıra %14, hiçbir zaman %47 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; çok az %32, ara sıra %31 ve hiçbir zaman %22,her zaman %15oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. "İlgilerin çekmek için espriler yapar'', cevabını öğrenciler, her zaman %66, sık sık %7, ara sıra %22, hiçbir zaman %5 oranların da öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %21,çok az %30, ara sıra %36 ve hiçbir zaman %14 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Derse başlamadan önce öğretmenin öğrencileri motive etmesinde öğrenciler, hemen konuya başlamamalarını, konuyla ilgili masal, fıkra, olay vb. anlatmalarını, konunun hayatlarının kolaylaştıracağına inandırmalarını, ilgilerini çekmek için espriler yaparak sıcak bir ortam oluşturmalarının beklemektedirler. Ancak öğrenci görüşlerine göre öğretmenler, derse başlamadan önce yeterli motivasyonu sağlayamadıkları, öğrencilerin motivasyona ilişkin beklentilerini karşılama düzeylerinin düşük olduğu "tablo 13" incelendiğinde görülecektir.

Motivasyonda öğretmenin yaklaşımı son derece önemlidir. Öğretmen gayretli, hoş, sempatik ve anlayışlı olursa, öğrencileri de bireysel özellikleriyle iyice tanıdıysa öğrencileri motive etmede başarılı olur.Sınıfta motivasyonu sağlamak için; öğrenecekleri bir sorunla ilişkilendirmek gerekir. Öğrencilere başarısızlıktan korkmamayı aksine başarısızlıkla mücadele etmeyi öğretmek gerekir. Ayrıca güdülecek için sözel övgü de kullanılabilir (Başar, 1999).

Tablo 14. Ders Boyunca Sessiz, Telaşlı Gibi Davranışlarda Bulunan Öğrencilere Karşı Öğretmenin Davranış Biçimine Göre Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Cevaplaya -bileceği Sorularla Cesaretlendirilir.	Hiçbir zaman	21	11	2	1
	Çok az	42	21	12	6
	Ara sıra	63	32	33	17
	Her zaman	73	37	146	76
Sınıf İçi Etkinliklerde Sorumluluk Verir.	Hiçbir zaman	14	7	4	2
	Çok az	56	28	20	10
	Ara sıra	74	38	62	32
	Her zaman	53	27	105	55
Öğrencinin Durumunu Ailesiyle Görüşür.	Hiçbir zaman	38	19	41	21
	Çok az	64	32	61	32
	Ara sıra	68	34	51	26
	Her zaman	29	15	40	21
Rehberlik Servisiyle İşbirliğine Gider.	Hiçbir zaman	75	38	39	20
	Çok az	52	26	55	28
	Ara sıra	46	23	44	23
	Her zaman	25	13	55	28

Tablo14’de Ders boyunca sessiz, çekingen, telaşlı gibi davranışlarda bulunan öğrencilere karşı öğretmenin davranışı biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı,

Cevaplayabileceği sorularla cesaretlendirilir, cevabını öğrenciler; her zaman %76, ara sıra %17, çok az % 6 hiçbir zaman %1 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %37, ara sıra %32, çok az %21 ve hiçbir zaman%11 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

“Sınıf içi etkinliklerde sorumluluk verir”, cevabını öğrenciler, her zaman %55, ara sıra %32, çok az %10 ve hiçbir zaman %2 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %27, ara sıra %38, çok az %28 ve hiçbir zaman%7 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrencinin durumunu ailesiyle görüşür, cevabını öğrenciler; her zaman %21, ara sıra %26, çok az % 32 hiçbir zaman %21 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %15, ara sıra %34, çok az %32 ve hiçbir zaman%19 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Rehberlik servisiyle işbirliğine gider, cevabını öğrenciler; her zaman %28, ara sıra %23, çok az % 28 hiçbir zaman %20 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %13, ara sıra %23, çok az %26 ve hiçbir zaman%38 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Tablo 15. Sınıfta Uyulması Gereken Kuralların Belirlenmesinde, Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Smif Kurallarını Öğrencilerle Birlikte Belirler.	Hiçbir zaman	62	31	19	10
	Çok az	48	24	15	8
	Ara sıra	42	21	35	18
	Her zaman	46	23	122	64
Sınıf İçi Kuralları Yalnızca Öğretmen Belirler.	Hiçbir zaman	22	11	106	55
	Çok az	66	33	37	19
	Ara sıra	61	31	33	17
	Her zaman	49	25	15	8
Öğretmen Sınıfta Kural Koymaz.	Hiçbir zaman	86	43	56	29
	Çok az	58	29	62	32
	Ara sıra	45	23	43	22
	Her zaman	9	5	31	16
Sınıfta,Okul İdaresinin Belirledigi Kuralları Uygular.	Hiçbir zaman	5	3	31	16
	Çok az	20	10	41	21
	Ara sıra	33	17	54	28
	Her zaman	140	71	66	34

Tablo15’de Sınıfta uyulması gereken kuralların belirlenmesinde, öğretmenin davranış biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı;

“Sınıf kuralların öğrencilerle birlikte belirler”, cevabını öğrenciler. her zaman %64, çok az %8 ara sıra % 18, hiçbir zaman %10 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %23, çok az %21, ara sıra %24 ve hiçbir zaman %31 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Sınıf içi kuralları yalnızca öğretmen belirler, cevabını öğrenciler; her zaman %8, çok az %19, ara sıra %17, hiçbir zaman %19 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı her zaman %25, çok az %,33 ara sıra %33 ve hiçbir zaman %11 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğretmen sınıfta kural koymaz, cevabını öğrenciler; her zaman %16, çok az %32, ara sıra %22, hiçbir zaman %29 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %5, ara sıra %23, çok az %29 ve hiçbir zaman %43 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir,

Sınıfta, okul idaresinin belirlediği kuralları uygular, cevabını öğrenciler; her zaman %16, çok az %21, ara sıra %28. hiçbir zaman %16 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %71, çok az %10, ara sıra %17 ve hiçbir zaman %3 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. Anlaşılan o ki sınıfta genellikle öğretmenler kuralları belirliyor fakat öğrencileri karara katmıyorlar. Ya da idarenin koyduğu kurallar uygulanıyor, bu konuda öğrencilerin düşünceleri pek fazla önemsenmiyor denebilir.

(Evertson, Emmez, Clements, Worshan, 1997) okullarda genellikle, uygulanacak kuralları öğretmenler belirlemektedir (Celep , 2000). Öğrenciler ise Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlenmesini beklemektedirler.

Tablo 16. Sınıf içinde Kurallara Uyan, Derse Katılan, Üretici Düşünebilen Öğrencilere, Öğretmenin Davranış. Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Önemsemez (ilgilenmez)	Hiçbir zaman	151	77	162	84
	Çok az	35	18	10	5
	Ara sıra	5	3	11	6
	Her zaman	6	3	11	6
Yerinde ve Zamanında Ödüllendirir.	Hiçbir zaman	5	3	1	1
	Çok az	32	16	16	8
	Ara sıra	73	37	40	21
	Her zaman	86	44	136	70
Rehberlik Servisiyle İşbirliği Yapar, Yeteneği Yönünde Yetiştirilir.	Hiçbir zaman	72	37	11	6
	Çok az	44	22	24	13
	Ara sıra	60	30	46	24
	Her zaman	21	11	111	58
Sıradan Bir Öğrenci Gibi Davranır	Hiçbir zaman	76	39	98	51
	Çok az	74	38	41	21
	Ara sıra	39	20	33	17
	Her zaman	4	2	21	11

Tablo16'da Sınıf içinde Kurallara Uyan, Derse Katılan, Üretici Düşünebilen Öğrencilere, Öğretmenin Davranış. Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı;

Önemsemez (ilgilenmez), cevabını öğrenciler, her zaman %6, çok az%5, ara sıra %5, hiçbir zaman %84 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %3,çok az%18, ara sıra %3 ve hiçbir zaman 77 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir

Yerinde ve zamanında ödüllendirir, cevabını öğrenciler; her zaman %70, Çok az %8, ara sıra %21, hiçbir zaman %1 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %44, Çok az %16 ara sıra %37 ve hiçbir zaman %3 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Rehberlik servisiyle işbirliği yapar, yeteneği yönünde yetiştirilir', cevabını öğrenciler, her zaman %6, Çok az %13, ara sıra %24, hiçbir zaman %6 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %11, Çok az %22, ara sıra %30 ve hiçbir zaman %37 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Sıradan bir öğrenci gibi davranır, cevabını öğrenciler; her zaman %17, Çok az %21, ara sıra %1, hiçbir zaman %51oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %2, Çok az %38, ara sıra %20 ve hiçbir zaman %39 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir. Sınıfta kurallara uyan, derse katılan, verilen görevleri yerine getiren, üretici düşünebilen öğrencilere öğretmenler, gerekli ilgiyi göstermedikleri, yerinde ve zamanında ödüllendirmedikleri, ara sıra önemsemedikleri, sıradan bir öğrenci gibi davrandıkları ve bu konudaki öğrenci beklentilerini karşılamada yetersiz kaldıkları "tablo 16"dan anlaşılmaktadır.

İstenen dünyanın gelişmesinde öğretmen davranışlarının anahtar rol oynadığı bir gerçektir. Öğretmeni öğrencilerin kritik düşünme yapılarını destekleyen, genelin yanında bireysel öğrenme öğretim stratejilerine kullanan müfredatı geliştirebilen, geniş konu hâkimiyeti olan ve sınıfı gözleyerek, aradaki farkı fark edip yönlendiren, sınıfa hâkim kişidir.

Tablo 17. Sınıfta Öğrencilere, Öğretmenin Davranış. Biçimine ilişkin Öğrenci Görüşlerin Dağılımı

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Sınıf Kurallarından Asla Taviz vermez.	Hiçbir zaman	25	13	53	28
	Çok az	65	33	59	31
	Ara sıra	64	33	49	26
	Her zaman	41	21	31	16
Arkadaşca Yaklaşım Gösterir.	Hiçbir zaman	14	7	8	4
	Çok az	37	19	11	6
	Ara sıra	83	42	38	20
	Her zaman	62	32	134	70
Öğrencinin Durumuna Göre Davramr.	Hiçbir zaman	10	5	29	15
	Çok az	27	14	24	12
	Ara sıra	79	42	61	31
	Her zaman	74	39	80	41
Sınıfta Varlığı İle Yokluğu Belli Olmaz.	Hiçbir zaman	127	66	131	69
	Çok az	47	24	23	12
	Ara sıra	14	7	17	9
	Her zaman	4	2	20	10

Tablo17’de Sınıfta öğrencilere, Öğretmenin davranış biçimine ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı,

Sınıf kurallarından asla taviz vermez Cevabını öğrenciler, her zaman %16, Çok az %31, ara sıra %26 hiçbir zaman %28 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %21, Çok az %33, ara sıra %33 ve hiçbir zaman % 13 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Arkadaşa yaklaşım gösterir, cevabını öğrenciler; her zaman %70, Çok az %6, ara sıra %20, hiçbir zaman %4 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; ara sıra %42,her zaman %32, Çok az%19ve hiçbir zaman %7 oranında gösterdikleri cevabini vermişlerdir.

Öğrencinin durumuna göre davranır, cevabını öğrenciler, her zaman %41, , ara sıra %31 çok az %12 hiçbir zaman %15 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler, Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, ara sıra %42 her zaman %39, Çok az %14ve hiçbir zaman %5 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Sınıfta varlığı ile yokluğu belli olmaz, cevabını öğrenciler; ara sıra %9,her zaman %10,Çok az %12 hiçbir zaman %69 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %2, ara sıra %7, Çok az %24 ve hiçbir zaman %66 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.Tablo 17’i İncelendiğinde öğretmenlerin öğrencilere arkadaşça yaklaşım göstermedikleri, daha çok kendilerinin belirlediği sınıf kuralları çerçevesinde öğrencilere davranış gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Sınıf davranış Yönetimi adıyla yayınlamış olduğu eserinde Özyürek; Sınıf yönetimi konusuna öğrenme psikolojisi ağırlıklı bir bakış açısı getirdiğini. Öğretim amaçlarının, öğrenci davranışları ve öğrenmenin iyi yönetildiği bir sınıfta gerçekleşeceğini, İyi yönetilen bir sınıfta amaçların gerçekleşmesini engelleyen davranışların gözlenemeyeceğini belirtmektedir (Özyürek, 1996).

Tablo 18. Öğrencilerle Etkili Bir iletişim Kurabilmek İçin Öğretmenin Davranış, Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	F	%
Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanır.	Hiçbir zaman	13	7	9	5
	Çok az	37	19	9	5
	Ara sıra	62	32	32	17
	Her zaman	83	43	142	74
Her Öğrenciye Yeterince Konuşma Fırsatı Verir.	Hiçbir zaman	5	3	5	3
	Çok az	50	26	10	5
	Ara sıra	73	38	20	10
	Her zaman	66	34	157	82
Beden Dilini İyi Kullanır. (jest - mimikler, el, kol hareketleri, giyim)	Hiçbir zaman	6	3	5	3
	Çok az	47	24	8	4
	Ara sıra	75	39	29	15
	Her zaman	65	34	151	78
Tek Yönlü İletişim Kurar.(Hep kendisi konuşur)	Hiçbir zaman	57	30	139	72
	Çok az	78	40	24	12
	Ara sıra	38	20	9	5
	Her zaman	20	10	21	11

Tablo18’de Öğrencilerle etkili bir iletişim kurabilmek için Öğretmenin davranış biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı;

Türkçeyi doğru ve etkili kullanır, cevabını öğrenciler; her zaman %74, Çok az %5, ara sıra %17, hiçbir zaman %5 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %43, Çok az %19 ara sıra %32 ve hiçbir zaman %7 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Her öğrenciye yeterince konuşma fırsatı verir, cevabını öğrenciler; her zaman %82, Çok az %5, ara sıra %10, hiçbir zaman %3 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %34, Çok az %26, ara sıra %38 ve hiçbir zaman %3 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Beden dilini iyi kullanır (jest- mimikler, el, kol hareketleri, giyim), cevabını öğrenciler; her zaman %78, Çok az %4, ara sıra %15, hiçbir zaman %3 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %34, Çok az %24, ara sıra %39 ve hiçbir zaman %3 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Tek yönlü iletişim kurar(Hep kendisi konuşur), cevabını öğrenciler; her zaman %72, Çok az %12, ara sıra %5, hiçbir zaman %72 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %10, Çok az %40, ara sıra %20 ve hiçbir zaman %30 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrenciler öğretmenlerin kendileriyle aktif bir iletişim kurabilmelerinin, Türkçeyi doğru ve etkili kullanabilmelerine, kendilerin yeterince konuşma fırsatı vermelerine bağlı olduğunu vurgulamaktadır.

Ancak öğretmenler tek yönlü iletişim kurdukları, yalnızca öğretmenlerin konuştuğu, öğrencilere pek konuşma fırsatı verilmediği, konuşmaları istenince de öğretmenlerin sınırladığı konu etrafında ama öğretmenlerce doğru olanları söylemeleri istendiği söylenebilir.

İletişim sürecinin çift yönlü işleyişi, beden dilinin etkili kullanımı ve öğretmenlerin Türkçeyi doğru kullanmaları eğitim, öğretim açısından çok önemlidir. Öğretmen, mesajını öğrencinin yaşantısına yansıtabilecek içerikte kanalarla öğrenciye ulaştırabilmesi, iletişim becerisinin temel şartlarından sayılmaktadır (Okutan, 1997).

Tablo 19. Sınıf içi Etkinliklerin Yönetiminde Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Sınıf İçi Eğitsel Etkinlikleri Zenginleştirir	Hiçbir zaman	32	16	5	3
	Çok az	57	29	16	8
	Ara sıra	79	40	38	20
	Her zaman	28	14	134	69
Öğrencileri İnceleme ve Araştırmaya Yönelir.	Hiçbir zaman	10	5	5	3
	Çok az	45	23	28	15
	Ara sıra	96	50	67	35
	Her zaman	41	21	92	48
Seviye Grupları ile Çalışır.	Hiçbir zaman	39	20	52	27
	Çok az	103	53	52	27
	Ara sıra	35	18	41	21
	Her zaman	19	10	46	24
Ders Konularını Güncel Yaşamla İlişkilendirir.	Hiçbir zaman	13	7	11	6
	Çok az	51	27	19	10
	Ara sıra	83	43	45	24
	Her zaman	44	23	116	61

Tablo19’da Sınıf içi etkinliklerin yönetiminde öğretmenin davranış biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı;

Sınıf içi eğitsel etkinlikleri zenginleştirir’, cevabını öğrenciler; her zaman %69, Çok az %8, ara sıra %20, hiçbir zaman %3 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %14, Çok az %29 ara sıra %40 ve hiçbir zaman %16 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Öğrencileri inceleme ve araştırmaya yöneltir, cevabım öğrenciler; her zaman %48, çok az %15, ara sıra %35, hiçbir zaman %3 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %21, Çok az %23, ara sıra %50 ve hiçbir zaman %5 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Seviye grupları ile çalışır, cevabım öğrenciler; her zaman %24, çok az %27, ara sıra %21, hiçbir zaman %27 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %10 Çok az %53, ara sıra %18 ve hiçbir zaman %28 oranında gösterdikleri cevabım vermişlerdir. ‘Ders konularını güncel! Yaşamla ilişkilendirir, cevabım öğrenciler; her zaman %39.63, sık sık %28.57, ara sıra %23.04, hiçbir zaman %8.75 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %13.76, sık sık %27.52, ara sıra %41.28 ve hiçbir zaman %17.43 oranında gösterdikleri cevabım vermişlerdir.

Öğrenciler sınıf içi etkinliklerin yönetiminde öğretmenin; sınıf içi eğitsel etkinlikleri zenginleştirmesini, öğrencileri inceleme ve araştırmaya yöneltmesini, seviye gruplarıyla çalışmasını önemli ölçüde beklemektedirler. Ancak bu beklentilerin ara sıra %40 civarında karşılanabildiği tablodan çıkarılabilecek sonuçlardandır.

Tablo 19'a göre öğretmenler, sınıf içi eğitsel etkinliklere, öğrencileri inceleme, araştırmaya yöneltmeye, seviye gruplarıyla çalışmaya ve konulan güncel yaşamla ilişkilendirmeye yeterli seviyede yer veremedikleri ortaya çıkmaktadır.

Sınıf içi ve dışı etkinliklerde, gerektiğinde grup halinde ve hoş bir hava içerisinde çalışılmalıdır. Bir sınıf bilişsel, duyuşsal ve devinimsel açıdan farklı bilgi ve beceriye sahip gruplardan oluşur. Eğitimin her kademesinde öğrencilerin sahip oldukları bilgi, beceri ve yetenekleri bakımından heterojen bir yapı vardır. Sınıf yalnızca öğretmenin değil, çoğunlukla öğrencinin yaşadığı bir yerdir. Bunun için sınıf içi etkinlikler zenginleştirilerek öğrencilere verilmelidir.

Tablo 20. Sınıf İçinde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Cezalandırırken Öğretmenin Davranış Biçimine Göre, Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Davranışlar		Gözlenen		Beklenen	
		f	%	f	%
Bağırır, Hakaret Eder. Alay Eder, vb	Hiçbir zaman	38	19	157	81
	Çok az	69	35	21	11
	Ara sıra	50	26	7	4
	Her zaman	39	20	8	4
Dayak, Kulak Çekme, Gibi Fiziksel Güç Kullanır.	Hiçbir zaman	76	39	157	82
	Çok az	62	32	26	14
	Ara sıra	46	23	9	5
	Her zaman	12	6	0	0
Sınıftan Atar.	Hiçbir zaman	28	15	103	54
	Çok az	74	39	52	27
	Ara sıra	74	39	21	11
	Her zaman	15	8	15	8
Notla Değerlendirir	Hiçbir zaman	17	9	90	47
	Çok az	45	24	47	24
	Ara sıra	79	42	42	22
	Her zaman	49	26	13	7

Tablo20’de Sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışlarını cezalandırırken öğretmenin biçimine göre, öğrenci görüşlerinin dağılımı,

Bağırır, hakaret eder, alay eder, vb, cevabını öğrenciler; her zaman %4, çok az %11, ara sıra %4 hiçbir zaman %81 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %20, çok az %35, ara sıra %26 ve hiçbir zaman %19 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir

Dayak, kulak çekme, gibi fiziksel güç kullanır, cevabını öğrenciler, her zaman %0, çok az %14, ara sıra %5, hiçbir zaman %82 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %6, çok az %32, ara sıra %23 ve hiçbir zaman %39 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Sınıftan atar, cevabını öğrenciler her zaman % 8, çok az %27, ara sıra %11, hiçbir zaman %54 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı, her zaman %8, çok az %39, ara sıra %39 ve hiçbir zaman %15 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Notla değerlendirir, cevabını öğrenciler; her zaman %7, çok az %24, ara sıra %22, hiçbir zaman %47 oranlarında öğretmenlerden beklemektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin bu davranışı; her zaman %26, çok az %24, ara sıra %42 ve hiçbir zaman %9 oranında gösterdikleri cevabını vermişlerdir.

Bu durum karşısında öğrenciler tarafından beklenen davranış ile Öğretmenler, tarafından sergilenen davranışın birbirini tam karşılamadığı söylenebilir. Öğretmenlerin ara sıra şiddete başvurduğu, bağırma hakaret etme vb istenmeyen öğretmen davranışlarını sergiledikleri araştırma kapsamına giren öğrenciler tarafından belirtilmektedir.

Öğrenciler sert davranışlı öğretmenleri sevmiyor dolayısıyla dersini anlamıyor alanını da yeterli olmayan veya konusunu iyi sunmayan öğretmen de öğrencinin nazarında, sınıf yönetimim başarısız konumda görünüyor. Özetle öğretmen –öğrenci ilişkilerini iyileştirecek unsurların başında öğretmen gelmektedir. İlişkilerin olumlu ve iyi yönde ilerlemesi sınıf yönetiminin başarısını artırır (Okutan, 1995).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

- 1) Öğretmenler istenmeyen durumlar karşısında, sert ve cezai yaptırım yönünde davranış sergilerken, öğrenciler, öğretmenlerinden sevecen, hoşgörülü, sosyal ve insancıl davranış beklemektedirler.
- 2) Öğrenciler, sınav notuna itiraz ettikleri durumlarda sınav kâğıtlarının öğretmenlerle birlikte değerlendirilmesini beklerken, öğretmenlerin aynı doğrultuda davranışı az göstermektedir.
- 3) Öğrenciler; derse başlamadan önce öğretmenlerinden derse motive edici davranış olarak, hemen konuya başlamamalarını, konuyla ilgili masal,fıkra güncel olay anlatılmasını ve konunun hayatlarını kolaylaştıracağını inandırmasını beklerken öğretmenlerin bu beklentilerini tam karşılamadıkları gözlenmiştir.
- 4) Öğrenciler; sınıf kurallarının kendileriyle belirlenmesini beklerken, Öğretmenlerin, Sınıf kurallarının ya kendilerin belirlediği veya okul yönetiminin belirlediği kuralları uyguladıklarını gözlenmiştir.
- 5) Öğrenciler; sınıf kurallarına uyan, derse katılan verilen görevi yapan üretici düşünebilen öğrencilere, öğretmenlerinden, gerekli ilgi, yerinde ve zamanında ödüllendirme beklerken, öğretmenlerin bu beklentileri tam karşılayamadıklarını ifade etmişlerdir.
- 6) Öğrenciler; Öğretmenlerin sınıf kurallarında esnek davranmalarını öğrencilerle,arkadaşça bir yaklaşım sergilemelerini beklerken, Öğretmenler bu beklentilerini tam karşılayamadıkları gözlenmiştir.
- 7) Öğrenciler; Öğretmenlerin tek yönlü iletişim kurdukları yalnızca öğretmenlerin konuştuğu öğrencilere bek konuşma fırsatı verilmediği gözlenmiştir.

8) Sınıf yönetiminde öğrenci beklentilerini, öğretmenlerin karşılama düzeylerinin düşük olduğu ve beklentileri karşılamada yetersiz kaldığı görülmüştür.

9) Sınıf disiplini açısından öğrencilerin bekledikleri davranışlar ile gözledikleri öğretmen davranışları arasında belirgin fark olmadığı görülmüştür.

10) Öğrenciler genel olarak var olan durumlarla ilgili okul yönetimi, rehberlik servisi ve aileyle iletişime geçme konusunda istekli olmadıkları görülmüştür.

11) Öğretmenlerin, öğrencileri derse motive etme davranışı ile öğrencilerin öğretmenlerden beklentileri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir.

12) Öğrencilerle öğretmenler arasında sınıf içi etkileşim ve davranış boyutunda iletişim azdır.

13) Öğretmenlerin öğrencileri sınıf içi etkinliklerin yönetilmesinde yeterince motive edemediği, bu konuda öğrenci beklentilerinin altında davranış gösterdikleri gözlenmiştir.

14) Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre, öğretmenleri tarafından ilgi ve isteklerinin karşılanma düzeylerinin yüksek olduğu gözlenmiştir.

5.1.2 Öneriler

- 1) Öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerini ve eğitim öğretimin kalitesini artırıcı davranış sergilemeleri için yüksek lisansın eğitiminin cazip hale getirilerek bu eğitimden faydalanmaları sağlanmalıdır.
- 2) Konusunda uzman kişiler tarafından hizmet içi eğitim yoluyla periyodik olarak eğitimleri sürdürülmelidir.
- 3) Kaliteli eğitimin kaliteli öğretmenlerle sağlanacağı, ilkesinden hareketle öğretmenlerin sınıf yönetimi ve sınıf disiplinin sağlanmasında sadece cezaya dayalı yöntemlerden vazgeçilerek toplam kalite yönetimi felsefesi içerisinde sınıf disiplini değerlendirilerek, öğretmenler ve öğrenciler bilinçlendirilmelidir.
- 4) İletişimin sınıf yönetimi ve öğretim başarısı için çok önemli olduğu, iletişimde başarı sağlanabilmesi, için iletişimin bütün öğelerini bilerek ve etkili bir şekilde kullanarak hedefe ulaşılabilceği öğretmenlere ve ailelere yönelik seminerlerle uzman kişiler tarafından anlatılmalıdır.
- 5) Sınıf yöneticisi konumunda olan öğretmenlerin bireyi tanıma bireyin beklentilerini dikkate alma, tekniklerini çok iyi bilerek, müşterisi durumunda olan öğrencilerine uygulayarak her yönüyle öğrencilerinin beklentilerini karşılayacak doğrultuda davranışlar sergilemesi sağlanmalıdır.
- 6) Sınıf yönetiminde öğretmenlerin, öğrencilerin beklentilerini yeterince karşılayamama nedenleri araştırılarak, kalıcı ve bilimsel çözümler getirilmelidir.
- 7) Okul idaresi, Okul rehberlik servisleri ve veliler öğrencilerin sorunlarını dinleme ve onlara yardımcı olma konusunda çağdaş eğitim öğretim yöntemlerini kullanmalıdırlar.

5.2.2. Bu Alanda Araştırma Yapacak Araştırmacılara İlişkin Öneriler:

- 1) Araştırma alanında tek olmasından dolayı bu araştırma diğeri il ve ilçelerde de yapılabilir.
- 2) Bu araştırma üniversitelerin meslek yüksek okulları ve teknik eğitim fakülteleri bölümünde de uygulanarak karşılaştırmalar yapılabilir.
- 3) Araştırma sınıf yönetimi alanında akademik çalışma yapacak kişilere öğrenci beklentilerini ve öğretmen davranışlarını göstermesi açısından kaynaklık edebilir.
- 4) Bu araştırma diğeri devlet ve özel liselere de uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Alıcıgüzel, İ. (1999). Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim. Kurtiş Wep Ofset Tesisleri, İstanbul.
- Açıkalın, A. (1998). Okul Yöneticiliği. Pegem Yayınları, Ankara.
- Ağaoğlu, E. (2007). Sınıf Yönetimi ile ilgili Genel Olgular. Sınıf Yönetimi. (Editör: Zeki Kaya). Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Ataman, A. (2000). Sınıf içinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilen Önlemler. (Ed. L. Küçükahmet) Sınıf Yönetimi, Nobel Yayınları, Ankara.
- Aydın, M. (2005). *Eğitim Yönetimi*, Hatiboğlu Yayınları, Ankara.
- Baloğlu, B. (2001). Sosyoloji Sözlüğü, Der Yayınevi, Ankara.
- Başar, H. (1999). Sınıf Yönetimi, M:E:B:Yayınevi, Ankara.
- Başaran, İ.E. (2001). Eğitim Yönetimi. Yarıcı Matbaası, Ankara.
- Bilgen, H.N. (1994). Çağdaş ve Demokratik Eğitim. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul.
- Bilici, V. (2014). Sınıf Yönetimi ve Disiplin Modelleri. Erişim Tarihi: 20.02.2015
<http://www.adanafikirplatformu.org/yazi.php>.
- Bursalıoğlu, Z. (1999). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışlar. Üniversite Yayınları, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Çelik, V. (2000). Okul Kültürü ve Yönetimi. Pegem Yayınları, Ankara.
- Çepni, S. (2001). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş. Ankara.
- Çelik, V. (2008). *Sınıf Yönetimi*, Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

Celep, P. D. (2004). Sınıf Yönetimi ve Disiplini. Anı yayıncılık, Ankara.

Demirel, Ö. (2001). Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulama. Pegem Yayınları, Ankara.

Dilmaç, B. ve Sarı, H. (2004); Sınıf Yönetiminin Temelleri; Sınıf Yönetimi. (Editörler: Musa Gürsel Hakan Sarı ve Bülent Dilmaç). Eğitim Kitapevi, Konya.

Eren, E. (2006), Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Erdoğan, İ. (2000). Sınıf Yönetimi. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Erdoğan, İ. (2001). Sınıf Yönetimi. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Ergün, M. (2011). *Zor öğrencilerle Başa Çıkma*. (Erişim Tarihi 20.02.2015)
www.egitim.aku.edu.tr/sy10.ppt

Gürsel, M. (2003). Okul Yönetimi. Eğitim Kitapevi, Konya.

Güçlü, N. (2001). İletişim. Nobel, Ankara.

Honca, A.O.T. (2012). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına Bağlı Ortaöğretim Kurumlarında Karşılaşılan Disiplin Sorunlarına Yönelik Eğitim Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Çözüm Yaklaşımları. Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa

İlgar, L. (2005). Eğitim Yönetimi Okul Yönetimi Sınıf Yönetimi. Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.

Kaptan, S. (1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Tekışık Ofset Tesisleri, Ankara.

Köktaş, Ş. ve Köktaş, V. (2007). Etkili Sınıf Yönetimi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

Köktaş, Ş. (2003). *Sınıf yönetimi*. Nobel Kitapevi, Adana.

Küçükahmet, L. (2000). Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Nobel Yayınları, Ankara.

Nural, E. (1987). Velilerin Okul Yöneticilerinden Beklediği Davranışlar. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Okutan, M. (2004). Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar. Pegem yayınları, Ankara

Özbay, Y. (2001). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ofset Yayıncılık, Trabzon.

Özyürek, M. (1996). Sınıf Yönetimi. Kardeş Kitap ve Yayınevi, Ankara.

Özden, Y. (1999). Eğitimde Yeni Değerler. Pegem Yayınları, Ankara.

Saracalıoğlu, A.S. (1991). Bir Öğretmen Yetiştirme Modeli Önerisi. Kültür Koleji Yayınları, Ankara.

Şimşek, Ş. (2005). Yönetim ve Organizasyon, Günay Ofset, Konya.

Sarıtaş, M. (2000). Sınıf Yönetimi ve Kurallarla İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama, Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Şişman, Turan. (2012). Sınıf Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Şişman, M. (2002). Örgütler ve Kültürler. Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Taşdan, M. Kantos Z. (2007). Sınıf Yönetimi ve Disiplin, Yeni Gelişmeler Doğrultusunda Sınıf Yönetimi,(Ed:Zuhal Cafoğlu), Grafiker Yayıncılık, Ankara.

Tertemiz, N. (2000). Sınıf Yönetimi ve Disiplin. Sınıf Yönetimi, (Editör: Leyla Küçükahmet), Nobel Yayıncılık, Ankara

Tertemiz, N. (2006). Sınıf Yönetimi ve Disiplin Sınıf Yönetimi, (Ed: Leyla Küçükahmet), Nobel Basımevi, Ankara.

Tezcan, M. (2001). Sosyolojik Kuramlarda Eğitim. Anı Yayınevi, Ank

Tezcan, M. (1992). Eğitim Sosyolojisi, Ankara.

Toffler, A. (2012). Üçüncü Dalga, Koridor Yayıncılık, İstanbul.

TOK, E. (2010). Türkiye Yaklaşımı İle Birlikte Kalkınma Kavramı ve Alt Bileşenleri, Mesleki Sunum, İl Planlama Uzmanlığı Derneği, Ankara.

Topses, G. (2000). Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Sosyal ve Psikolojik Faktörler Sınıf Yönetimi, (Editör: Leyla Küçükahmet), Nobel Yayıncılık, Ankara.

Varış, F. (1988). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara Üniversitesi Basım Evi, Ankara.

Yavuzer, H. (2000). Okul Çağı Çocuğu. Remzi Kitapevi, İstanbul.

Yılmaz, N. (2008) Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt-Sayı:10-1,2008.

Yavuzer, H. (2001). Yaygın Ana-Baba Tutumları, Ana-Baba Okulu, (9. Basım), Remzi Kitapevi, Ankara.

Yiğit, B. (2007). Sınıfta Disiplin ve Öğrenci Davranışının Yönetimi. Sınıf Yönetimi. (Editörler: Mehmet Şisman ve Selahattin Turan). Pegem Yayıncılık, Ankara.

AÇIKLAMA

Sevgili Öğrenciler ,

Bu anketin amacı ,sınıf yönetiminde öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerinden beklediği davranışları öğretmenlerin hangi sıklıkla gösterdiğini belirlemeye çalışmaktır.

Anketin birinci bölümü isimsiz kimlik bilgilerini belirlemek içindir.İkinci bölümünde ise sınıf ortamında ,öğrencilerin beklediği davranışları öğretmenlerin hangi sıklıkla gösterdiklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.Soruların karşısındaki ‘hiçbir zaman ‘ .Çok az”,”Ara sıra”,”Genellikle” ve “Her zaman” cevaplarından birine (x)işaretini koyarak belirtiniz.

Vereceğiniz cevaplardaki içtenliğiniz ,araştırma bulgularının sağlıklı olması açısından son derece önem taşımaktadır.Bu çalışmadan elde edilecek veriler yüksek lisans için kullanılacaktır.

Şimdiden göstermiş olduğunuz ilgi ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

BİRİNCİ BÖLÜM :		Sınıfınız:		Cinsiyetiniz:	
Bölümünüz:					
İKİNCİ BÖLÜM: Anket soruları					
DAVRANIŞLAR		SEÇENEKLER			
		HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
Öğretmen;		(1)	(2)	(3)	(4)
1. Sınıfa girdiğinde öğrenciler, ayakta ve gürültü yapıyorsa öğretmen nasıl davranır?					
a)Memnuniyetsizliğini bakışlarıyla hissettirir.					
b)Kapının önünde durur. Öğrencilerin yerlerine oturmalarını bekler.					
c)Uygun bir dille, yumuşak bir tavırla öğrencileri uyarır.					
d)Kızır, bağırır ve gerekli cezayı verir.					
2.Sınıfa girip, derse başladıktan sonra biraz geç gelen öğrenciye nasıl davranır?					
a)Nedenin sorar, bir daha geç kalmamasını söyleyerek oturmasına izin verir.					
b)Derse kabul (geç) kağıdı alması için idareye gönderir.					
c)Hiçbir şekilde derse almaz.					
d)Alışkanlık haline getiren öğrenciyi cezalandırır.					
3. Dersin işleniş sırasında konuşma, gülme, sınıfta dolaşma, elle veya sözle arkadaşlarına sataşma gibi, bazı fiziksel hareketleri ile sınıf ortamını bozan öğrencilere, öğretmen nasıl davranır?					
a)Tüm uyarılara rağmen davranışlarını sürdürüyorsa dışarı çıkarır.					
b)Öğrencilerin yerlerini değiştirir.					
c)Öğrencileri sözlü olarak uyarır.(Tatlı sert)					
d)Öğrencileri cezalandırır.(Disipline verir)					
4. Dersin işleniş sırasında, dersle hiç ilgilenmeyen, uyuyan veya başka işlerle ilgilenen öğrencilere, öğretmen nasıl davranır?					
a)Öğrenciyi sözle uyarır, derse katılımını sağlar.					
b)Öğrencinin dışarı çıkmasına izin verir.					
c)Davranışının nedenlerini araştırır, yardımcı olur.					
d)Bu tür öğrencileri kesinlikle cezalandırır.					
5. Bütün çabalarına rağmen, dersin yeterince anlaşılmadığını anlayan öğretmen nasıl davranır?					
a)Kısa bir tekrar, özet ya da uygulama yapar.					
b)İyice anlamış öğrencilere kısa tekrar yaptırır.					
c)Yöntem ve araç- gereçlerini yeniden gözden geçirir.					
d)Öğrenenlerle yetinir, derse devam eder.					

DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
Öğretmen;				
6. Sınavda kopya çeken öğrencilere nasıl davranmalıdır?				
a)Uyarmalıdır, kopya çekmesini engelleyecek önlemler almalıdır.				
b)Öğrenciyi sınavdan çıkarıp, ceza vermemelidir.				
c)Öğrenciyi sınavdan atıp ve cezalandırmalıdır. (Okul idaresine, disipline, ..vb.)				
d)Öğrencinin ismini alıp, sınava devam etmesine izin, vermemelidir.				
7.Sınav notuna itiraz eden öğrenciye, nasıl davranmalıdır?				
a)Öğrencinin itirazını kabul etmemelidir.				
b) İtirazı ret etmemelidir.				
c)İtiraz edilen sınav kağıdını sınıfça değerlendirmelidir.				
d)İtiraz edilen sınav kağıdını sahibiyle beraber değerlendirmelidir.				
8. Önceden verilmiş bir çalışmayı ya da ödevi yapmayan öğrenciye, nasıl davranmalıdır?				
a)Düşük (zayıf) notla değerlendirmelidir.				
b)Mazereti varsa dikkate alıp, ek süre vermemelidir.				
c)Kesinlikle cezalandırmalıdır.				
d)Ödev yapmama nedenlerini araştırıp, sonucuna göre davranmalıdır.				
9. Derse defter, kitap gibi ders araç-gereçlerini getirmeyen öğrencilere, nasıl davranmalıdır?				
a)Sözle uyarmalıdır.				
b)Derse almamalıdır.				
c)Notla değerlendirmelidir.				
d)Okul rehberlik servisine göndermemelidir.				
10. Öğrencilerin sınıfta, kılık-kıyafet yönünden , kurallara uymadığını görünce nasıl davranmalıdır?				
a)Kuralları hatırlatmalıdır.				
b)Derse almayıp, idareye göndermemelidir.				
c)Davranışının nedenlerini araştırıp, öğrenciye yardım etmemelidir.				
d)Konuyu ailesiyle görüşmemelidir.				

DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
11. Sınıf ta normal okul arkadaşlığının ötesinde, dikkat çeken davranışlarda bulunan kız ve erkek öğrencilere, nasıl davranır?				
a)Sözle uyarır, sınıftaki yerlerini değiştirir.				
b)Okul idaresine bildirir.				
c)Rehberlik servisine gönderir.				
d)Her iki öğrenciyi de cezalandırır.(Disipline verir.)				
12. Öğrenciler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde öğretmen nasıl davranır?				
a)Her iki tarafı dinleyerek ortak bir çözüm bulmaya çalışır.				
b)Her ikisini de dersten atar.				
c)Okul rehberlik servisine gönderir.				
d)Anlaşmazlığın boyutuna göre aileleriyle işbirliği yapar.				
13. Dersin işlenişine başlamadan önce, öğrencileri nasıl motive etmelidir?				
a)Hemen konuya başlamaz, konuyla ilgili masal, fıkra....vb. anlatır.				
b)Öğrenciyi, konunun hayatını kolaylaştıracağına inandırır.				
c)Dersin sonunda notla değerlendireceğini söyler.				
d)İlgilerini çekmek için espriler yapar.				
14. Ders boyunca sessiz, çekingen, telaşlı....gibi davranışlarda bulunan öğrencilere karşı nasıl davranır?				
a)Cevaplayabileceği sorularla cesaretlendirilir.				
b)Sınıf içi etkinliklerde sorumluluk verir.				
c)Öğrencinin durumunu ailesiyle görüşür.				
d)Rehberlik servisiyle işbirliğine gider.				
15.Sınıf ta uyulması gereken kuralların belirlenmesinde, nasıl davranır?				
a)Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirler.				
b)Sınıf içi kuralları yalnızca öğretmen belirler.				
c)Öğretmen sınıfta kural koymaz.				
d)Sınıfta, okul idaresinin belirlediği kuralları uygular.				

DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
16. Sınıf içinde kurallara uyan, derse katılan, verilen görevleri yapan, üretici düşünebilen öğrencilere, nasıl davranır?				
a)Önemsemez.(İlgilenmez)				
b)Yerinde ve zamanında ödüllendirir.				
c)Rehberlik servisiyle işbirliği yapar, yeteneği yönünde yetiştirilir.				
d)Sıradan bir öğrenci gibi davranır.				
17. Öğretmen, sınıfta öğrencilere nasıl davranır?				
a)Sınıf kurallarından asla taviz vermez.				
b)Arkadaşça yaklaşım gösterir.				
c)Öğrencinin durumuna göre davranır.				
d)Sınıfta varlığı ile yokluğu belli olmaz.				
18. Öğrencilerle etkili bir iletişim kurabilmek için, nasıl davranır?				
a)Türkçe'yi doğru ve etkili kullanır.				
b)Her öğrenciye yeterince konuşma fırsatı verir.				
c)Beden dilini iyi kullanır. (jest - mimikler, el, kol hareketleri, giyim)				
d)Tek yönlü iletişim kurar.(Hep kendisi konuşur)				
19.Sınıf içi etkinliklerin yönetiminde nasıl davranır.				
a)Sınıf içi eğitsel etkinlikleri zenginleştirir.				
b)Öğrencileri inceleme ve araştırmaya yöneltir.				
c)Seviye grupları ile çalışır.				
d)Ders konularını güncel yaşamla ilişkilendirir.				
20. Sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışlarını cezalandırırken, nasıl davranır?				
a)Bağırır, hakaret eder, alay eder, vb.				
b)Dayak, kulak çekme,-gibi fiziksel güç kullanır.				
c)Sınıftan atar.				
d)Notla değerlendirir.				

BİRİNCİ BÖLÜM :				
Bölümünüz:	Sınıfınız:	Cinsiyetiniz:		
İKİNCİ BÖLÜM: Anket soruları				
DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
Öğretmen;				
1. Sınıfa girdiğinde öğrenciler, ayakta ve gürültü yapıyorsa öğretmen nasıl davranır?				
a) Memnuniyetsizliğini bakışlarıyla hissettirir.				
b) Kapının önünde durur. Öğrencilerin yerlerine oturmalarını bekler.				
c) Uygun bir dille, yumuşak bir tavırla öğrencileri uyarır.				
d) Kızar, bağırır ve gerekli cezayı verir.				
2. Sınıfa girip, derse başladıktan sonra biraz geç gelen öğrenciye nasıl davranır?				
a) Nedenin sorar, bir daha geç kalmamasını söyleyerek oturmasına izin verir.				
b) Derse kabul (geç) kağıdı alması için idareye gönderir.				
c) Hiçbir şekilde derse almaz.				
d) Alışkanlık haline getiren öğrenciyi cezalandırır.				
3. Dersin işleniş sırasında konuşma, gülme, sınıfta dolaşma, elle veya sözle arkadaşlarına sataşma gibi, bazı fiziksel hareketleri ile sınıf ortamını bozan öğrencilere, öğretmen nasıl davranır?				
a) Tüm uyarılara rağmen davranışlarını sürdürüyorsa dışarı çıkarır.				
b) Öğrencilerin yerlerini değiştirir.				
c) Öğrencileri sözlü olarak uyarır. (Tatlı sert)				
d) Öğrencileri cezalandırır. (Disipline verir)				
4. Dersin işleniş sırasında, dersle hiç ilgilenmeyen, uyuyan veya başka işlerle ilgilenen öğrencilere, öğretmen nasıl davranır?				
a) Öğrenciyi sözle uyarır, derse katılımını sağlar.				
b) Öğrencinin dışarı çıkmasına izin verir.				
c) Davranışının nedenlerini araştırır, yardımcı olur.				
d) Bu tür öğrencileri kesinlikle cezalandırır.				
5. Bütün çabalarına rağmen, dersin yeterince anlaşılmadığını anlayan öğretmen nasıl davranır?				
a) Kısa bir tekrar, özet ya da uygulama yapar.				
b) İyi anlamış öğrencilere kısa tekrar yaptırır.				
c) Yöntem ve araç- gereçlerini yeniden gözden geçirir.				
d) Öğrenenlerle yetinir, derse devam eder.				

DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
Öğretmen;				
6. Sınavda kopya çeken öğrencilere nasıl davranmalıdır?				
a)Uyarmalıdır, kopya çekmesini engelleyecek önlemler almalıdır.				
b)Öğrenciyi sınavdan çıkarıp, ceza vermemelidir.				
c)Öğrenciyi sınavdan atıp ve cezalandırmalıdır. (Okul idaresine, disipline, ..vb.)				
d)Öğrencinin ismini alıp, sınava devam etmesine izin, vermemelidir.				
7.Sınav notuna itiraz eden öğrenciye, nasıl davranmalıdır?				
a)Öğrencinin itirazını kabul etmelidir.				
b) İtirazı ret etmelidir.				
c)İtiraz edilen sınav kağıdını sınıfta değerlendirmelidir.				
d)İtiraz edilen sınav kağıdını sahibiyle beraber değerlendirmelidir.				
8. Önceden verilmiş bir çalışmayı ya da ödevi yapmayan öğrenciye, nasıl davranmalıdır?				
a)Düşük (zayıf) notla değerlendirmelidir.				
b)Mazereti varsa dikkate alıp, ek süre vermemelidir.				
c)Kesinlikle cezalandırmalıdır.				
d)Ödev yapmama nedenlerini araştırıp, sonucuna göre davranmalıdır.				
9. Derse defter, kitap gibi ders araç-gereçlerini getirmeyen öğrencilere, nasıl davranmalıdır?				
a)Sözle uyarmalıdır.				
b)Derse almamalıdır.				
c)Notla değerlendirmelidir.				
d)Okul rehberlik servisine göndermelidir.				
10. Öğrencilerin sınıfta, kılık-kıyafet yönünden , kurallara uymadığını görünce nasıl davranmalıdır?				
a)Kuralları hatırlatmalıdır.				
b)Derse almayıp, idareye göndermelidir.				
c)Davranışının nedenlerini araştırıp, öğrenciye yardım etmelidir.				
d)Konuyu ailesiyle görüşmelidir.				

DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HIÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
11. Sınıf ta normal okul arkadaşlığının ötesinde, dikkat çeken davranışlarda bulunan kız ve erkek öğrencilere, nasıl davranır?				
a)Sözle uyarır, sınıftaki yerlerini değiştirir.				
b)Okul idaresine bildirir.				
c)Rehberlik servisine gönderir.				
d)Her iki öğrenciyi de cezalandırır.(Disipline verir.)				
12. Öğrenciler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde öğretmen nasıl davranır?				
a)Her iki tarafı dinleyerek ortak bir çözüm bulmaya çalışır.				
b)Her ikisini de dersten atar.				
c)Okul rehberlik servisine gönderir.				
d)Anlaşmazlığın boyutuna göre aileleriyle işbirliği yapar.				
13. Dersin işlenişine başlamadan önce, öğrencileri nasıl motive etmelidir?				
a)Hemen konuya başlamaz, konuyla ilgili masal, fıkra....vb. anlatır.				
b)Öğrenciyi, konunun hayatını kolaylaştıracağına inandırır.				
c)Dersin sonunda notla değerlendireceğini söyler.				
d)İlgilerini çekmek için espriler yapar.				
14. Ders boyunca sessiz, çekingen, telaşlı....gibi davranışlarda bulunan öğrencilere karşı nasıl davranır?				
a)Cevaplayabileceği sorularla cesaretlendirilir.				
b)Sınıf içi etkinliklerde sorumluluk verir.				
c)Öğrencinin durumunu ailesiyle görüşür.				
d)Rehberlik servisiyle işbirliğine gider.				
15.Sınıf ta uyulması gereken kuralların belirlenmesinde, nasıl davranır?				
a)Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirler.				
b)Sınıf içi kuralları yalnızca öğretmen belirler.				
c)Öğretmen sınıfta kural koymaz.				
d)Sınıfta, okul idaresinin belirlediği kuralları uygular.				

DAVRANIŞLAR	SEÇENEKLER			
	HİÇ BİR ZAMAN	ÇOK AZ	ARA SIRA	HER ZAMAN
	(1)	(2)	(3)	(4)
16. Sınıf içinde kurallara uyan, derse katılan, verilen görevleri yapan, üretici düşünebilen öğrencilere, nasıl davranır?				
a)Önemsemez.(İlgilenmez)				
b)Yerinde ve zamanında ödüllendirir.				
c)Rehberlik servisiyle işbirliği yapar, yeteneği yönünde yetiştirilir.				
d)Sıradan bir öğrenci gibi davranır.				
17. Öğretmen, sınıfta öğrencilere nasıl davranır?				
a)Sınıf kurallarından asla taviz vermez.				
b)Arkadaşça yaklaşım gösterir.				
c)Öğrencinin durumuna göre davranır.				
d)Sınıfta varlığı ile yokluğu belli olmaz.				
18. Öğrencilerle etkili bir iletişim kurabilmek için, nasıl davranır?				
a)Türkçe'yi doğru ve etkili kullanır.				
b)Her öğrenciye yeterince konuşma fırsatı verir.				
c)Beden dilini iyi kullanır. (jest - mimikler, el, kol hareketleri, giyim)				
d)Tek yönlü iletişim kurar. (Hep kendisi konuşur)				
19.Sınıf içi etkinliklerin yönetiminde nasıl davranır.				
a)Sınıf içi eğitsel etkinlikleri zenginleştirir.				
b)Öğrencileri inceleme ve araştırmaya yöneltir.				
c)Seviye grupları ile çalışır.				
d)Ders konularını güncel yaşamla ilişkilendirir.				
20. Sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışlarını cezalandırırken, nasıl davranır?				
a)Bağırır, hakaret eder, alay eder, vb.				
b)Dayak, kulak çekme, gibi fiziksel güç kullanır.				
c)Sınıftan atar.				
d)Notla değerlendirir.				